

Frankelandgroep

nieuws

editie 3 - 2025

Ik hou van Holland!

Hulpmiddelen in de zorg

Het Vaartland Festival

Colofon

Jaargang 16, nummer 3 - 2025

Oplage 2.340 stuks

Frankelandgroep Nieuws is een uitgave voor bewoners en cliënten van Frankeland, Harg-Spaland, Jacobs Gasthuis, Schiewaegh, Vaartland en Thuiszorg Ouderen Frankelandgroep.

Frankelandgroep Nieuws verschijnt vier keer per jaar. De volgende editie verschijnt op 19 december 2025.

Hoofdredacteur Astrid Boonstoppel
Redactieleden Denise Beeckmans, Annelies van Breukelen, Cees van Giezen, Carien Kemink, Elly Kramer, Coen Meeder (fotograaf), Jacqueline van der Pijl en Janneke Warmolts. Met dank aan allen die aan deze editie hebben meegewerkt.

Vormgeving DTPat - Patrick Mostert en Atlantis Creative

Coverfoto Coen Meeder

Redactieadres
Frankelandgroep Nieuws
Sint Liduinastraat 10
3117 CS Schiedam
☎ 010 - 426 49 25
✉ fgn.redactie@frankelandgroep.nl

Inleveren van kopij
Kopij voor de volgende editie kan worden gemaild of worden ingeleverd bij het secretariaat van Frankeland, t.a.v. redactie Frankelandgroep Nieuws. Dit kan vanaf nu al, maar de uiterlijke inleverdatum is **maandag 17 november 2025**. Kopij die na deze datum wordt ingeleverd, kan niet meer worden geplaatst. De redactie behoudt zich het recht voor inzendingen te weigeren, te redigeren of in te korten.

Prijspuzzels
De oplossing van de prijspuzzels kunt u naar ons [mailen](#) of in een envelop inleveren bij de receptie van uw locatie t.a.v. redactie Frankelandgroep Nieuws.

Het Vaartland Festival

6

Beweging en saamhorigheid: de Sportvisiteclub

30

Pubquiz

54

In deze editie

Voorwoord	4
De rol van de hersenen (in makkelijke taal)	5
Eenzaamheid is een keuze?	10
Gedicht	13
U bent nooit te oud om te (gaan) bewegen!	14
Geslaagd uitje naar de schaapskudde Vockestaert	16
Over wassen, drogen, breien en orchideeën	18
Schiedam door de ogen van onze bewoners	21
Brasserie Jacobs Gasthuis feestelijk heropend	22
Bloemenpracht	24
ZorgkaartNederland in beeld	25
Zelfredzaam met een beetje hulp	26
Nieuwe bewoners in Harg-Spaland	29
Om even bij stil te staan...	33
Column	34
Ijskoude verrassing	35
Kleurrijk en creatief aan de slag	35
Liefde is...	36
Bewonerscruise vol hoogtepunten	38
Naar de boerderij	40
Klachtenfunctionaris/vertrouwenspersoon	42
Exposities	43
'Ik hou van Holland' in Harg-Spaland	44
Boekentip	46
Podia uitgelicht	48
Bourgondische maaltijd en middeleeuwse muziek	50
'Rouwarbeid'	52
De vaste mannen	55
Een koffer vol vertier	55
Eten en drinken bij de Frankelandgroep	56
Roofvogelshow	58
Op pad met de bezoekers van de Roze Salon	60
Agenda Roze Salon	61
Wintertijd	61
Ik (mantel)zorg, u (mantel)zorgt, wij (mantel)zorgen	62
Oog op de natuur	64
Op de koffie bij...	66
Agenda Alzheimer Café en Parkinson Café	69
Stadsarchief Vlaardingen	70
Hoort, wie klopt daar kinderen...?	74
Smaakcentrum	76
Olympische Zomerspelen in de tuin van Harg-Spaland	77
Prijspuzzels	78

Voorwoord

Kleine momenten van geluk

Door Natalie Harkes, directeur beheer Frankelandgroep

De zomer ligt alweer achter ons. We kijken terug op een mooie zomer vol kleine geluksmomenten: het zonlicht dat naar binnen viel, een fijne wandeling in de buitenlucht, gezellige uitstapjes of een ijsje in de tuin.

Daarnaast was er deze zomer ook een aantal activiteiten, waaronder een roofvogelshow in Frankeland, een pubquiz in Schiewaegh, gekko's in Harg-Spaland, een barbecue in het Jacobs Gasthuis en het Vaartland festival. In deze editie van het Frankelandgroep Nieuws magazine genieten we met een aantal mooie artikelen en foto's nog even na van deze zomer.

Nu de dagen korter worden en de bladeren aan de bomen verkleuren, bereiden we ons ook weer voor op een nieuw seizoen: de herfst. Zo is op 1 oktober het Circus in de Zorg, staan er weer lekkere en gezellig high-five diners op te planning, zijn er optredens in de brasserieën en bereiden we ons voor op het Sinterklaasfeest. Met elkaar herinneringen maken en ophalen.

Naast deze activiteiten, biedt ook dit najaar volop kansen voor kleine geluksmomenten. Samen een spelletje doen, bewegen, knutselen, luisteren naar muziek of gewoon een kop koffie drinken – het zijn vaak de kleine dingen die het verschil maken. Deze momenten zorgen voor verbinding en gezelligheid. Activiteiten hoeven niet groots te zijn om waardevol te zijn. En daar kunnen we allemaal iets in betekenen.

Of u nu bij ons woont, thuis zorg of ondersteuning ontvangt, mantelzorger, vrijwilliger of collega bent – we doen het samen. Laten we er met elkaar een mooie herfst van maken!

We wensen u veel leesplezier en een herfst vol warmte en gezelligheid toe.

De rol van de hersenen (in makkelijke taal)

Door Jacqueline van der Pijl, redacteur

Ik had mij nog nooit in hersenziekten verdiept, totdat ik neurobiologe Marianne Joëls op de radio hoorde vertellen over haar boek 'Een zeepaardje in je hoofd'. In het interview vertelde de schrijfster op zeer persoonlijke, originele én wetenschappelijke wijze over de werking van de hersenen in het dagelijks leven.

Mijn nieuwsgierigheid was meteen gewekt. Ik wist dat het boek ging over de ervaringen van een neurobiologe, maar het boek las als een roman. In 'Een zeepaardje in je hoofd' geeft Marianne Joëls onze hersenen op haast literaire wijze een prominente plek in het leven van alledag. En dat wil ik jou, als lezer van dit magazine, niet onthouden.

Herkennen van personen

Zo vertelt Joëls uit eigen ervaring over onder andere haar tantes ziekte van Alzheimer, de dyslexie van haar neef en de ziekte van Parkinson. Omdat de schrijfster de kunst verstaat om iets wat ingewikkeld is eenvoudig te vertellen, citeer ik haar letterlijk. Over de hippocampus zegt zij bijvoorbeeld het volgende:

Ik liep aan de hand van mijn oom door de stad, lang geleden. Een meneer hield ons aan en begroette mijn oom. Deze keek hem glimlachend aan; ze spraken een aantal minuten beleefd met elkaar. "Wie was dat?" vroeg ik toen we daarna verder liepen. "Ik heb geen enkel idee," zei mijn oom, "maar ik geloof niet dat hij dat gemerkt heeft."

Bovenstaande situatie is waarschijnlijk voor veel mensen herkenbaar. De hippocampus, een gedeelte van de hersenen dat de vorm heeft van een zeepaardje, laat ons hier in de steek bij het maken van de koppeling tussen gezicht, naam en omgeving.

De hippocampus is vooral belangrijk om gebeurtenissen te passen in een kader van tijd en ruimte waarin ze plaatsvinden. We merken dat dagelijks, als ons even iets is ontschoten en we lopen terug naar de plaats waar we vandaan komen; opeens schiet het je dan weer te binnen.

In de volgende edities van Frankelandgroep Nieuws kun je een ander praktijkvoorbeeld uit het boek 'Een zeepaardje in je hoofd' lezen.

Het Vaartland Festival een dag om nooit te vergeten

*Met dank aan de verslagen van Kyra Weijnand-Stapersma, coördinator welzijn en Marja van Dam, vrijwilliger
Samenstelling door Elly Kramer, redacteur Beeld door Coen Meeder, redactiefotograaf*

Noot van de redacteur: het verzoek was een verslag over het spectaculaire Vaartland Festival, we kregen er maar liefst twee! In plaats van er één te kiezen, heb ik besloten om ze samen te voegen en er één van te maken. U leest het hieronder.

Na wekenlange voorbereidingen was het op zaterdag 12 juli eindelijk zover: het Vaartland Festival vond plaats en wel op ons eigen terrein, onder een stralend zonnetje. Wat hebben we hier met z'n allen naar uitgekeken – en wat werd het een fantastische dag vol sfeer, gezelligheid en verbondenheid!

Het was overal druk, de bezoekers kwamen van alle kanten: bewoners, kinderen, kleinkinderen, burens, vrienden, kennissen en zelfs oud-medewerkers. Het terrein stond vol enthousiaste mensen met lachende gezichten die zichtbaar genoten van alles wat er te doen was.

De feestelijke aftrap werd verzorgd door onze gastheer Peet Vermeulen en zijn dochter. Peet zette direct de toon met zijn humor en verrassende act. Hij deed een geweldig optreden, verkleed als Dorus. Dat sloeg heel erg aan en er werd voluit meegezongen. Al snel verspreidde het vrolijke festivalgevoel zich als een lopend vuurtje.

Er waren veel kraampjes, zowel binnen als buiten. Zo stonden er buiten kraampjes met sieraden en zelfgemaakte vazen gedecoreerd door middel van decoupage: een decoratieve techniek waarbij je afbeeldingen, vaak van papier, op een vaas plakt en deze afwerkt met vernis of lak, waardoor het lijkt alsof de afbeelding onderdeel is van het object. In dit geval de vazen. Er was ook een kraam met zelfgemaakte kleding en een met fruit.

Ook organisatie Ipse de Bruggen was aanwezig met een kraam met onder meer zelfgemaakte houten vogelhuisjes en snackplankjes.

De bekende Vaartland olieballen vonden gretig aftrek: ze waren zoals altijd vers gebakken en verrukkelijk. Geen wonder dat ze als warme broodjes over de toonbank gingen!

Overal klonk muziek, er werd gedanst, gelachen en volop genoten. En natuurlijk was er ook het populaire rad van fortuin en het altijd succesvolle Vaartland-loterijspel – allebei goed voor een flinke dosis lol en een paar blij winnaars!

Voor wie even wilde ontspannen, was er heerlijke koffie bij het kraampje van Pauwmans en daar hoorde natuurlijk ook lekkere zelfgemaakte pandan/chiffoncake bij, gebakken door een bewoonster.

Binnen was er een gezellige kinderrommelmarkt en speciaal voor de kinderen waren er allerlei leuke activiteiten waar ze enthousiast aan meededen. Zo stonden er in de Binnenvaart een aantal luchtkussens waar ze op konden spelen. En in de gang werd dameskleding en parfum verkocht.

Het organiseren en begeleiden van alle activiteiten vergde veel werk van de activiteitenbegeleiding, maar het was het allemaal dubbel en dwars waard. Het was prachtig om te zien hoe alle inspanningen zich uitbetaalden in een dag vol blijdschap, ontmoeting en vrolijkheid.

Een enorm dankjewel aan alle vrijwilligers voor hun inzet, en aan alle bezoekers voor hun komst. Dankzij hen en het prachtige weer werd het Vaartland Festival een feest dat nog lang in onze herinnering zal blijven. Op de volgende pagina's vindt u een mooie fotoimpressie van deze dag. Tot volgend jaar?

Eenzaamheid is een keuze?

Door Denise Beeckmans, redacteur Beeld door Coen Meeder, redactiefotograaf, met uitzondering van de foto van vrijwilliger Dit van den Engel (deze is gemaakt door Denise Beeckmans en bewerkt door Coen Meeder)

“Nee,” zegt Wil, “nee, absoluut geen leeuw, die vind ik niet leuk.” Zo, dus geen koning in het dierenrijk dat Wil ondertussen gecreëerd heeft. Alle andere dieren uit het meegenomen boek naar de handwerkclub zijn ondertussen wel een of meerdere keren gemaakt door haar vaardige handen.

Een luisterend oor, gezelligheid en simpelweg lekker samen bezig zijn, dat zijn de redenen van de meeste deelnemers hier bij de handwerkclub om iedere donderdag om tien uur op te dagen in de Hofserre in de Liduinahof. En koffie natuurlijk, heel veel koffie! “Verplicht koffie,” zegt Dit, grote Dit dus, want er zijn twee Ditten, maar daarover later meer.

Grote Dit is Dit van den Engel, ze doet haar naam eer aan met meer dan 30 jaar vrijwilligerswerk.

Dirkje Pietje, zoals ze eigenlijk heet, is ooit gestart bij het zwemmen, nog in zwembad Zuid, dus voor Frankeland een eigen zwembad aanlegde. Stilaan is ze ‘omhooggeklommen’, via het koffie- en theeschenken naar de handwerkclub, daar kwam dan de spelletjesmiddag op donderdag in de Hofserre bij met rummikub, klaverjassen en sjoelen. Verder verkoopt ze ook nog de plankjes voor de bingo op woensdagmiddag en is daar verantwoordelijk voor de rollatorparkeerservice. Met de handwerkclub

heeft ze op verschillende locaties gezeten, maar in de Hofserre komen ze nu al elf jaar. Gestart met veel bewoners van Frankeland zelf zijn het nu voornamelijk bewoners van de Liduinahof. Ze zijn meestal met tien vrouwen (nog steeds geen mannen). Afgezien van koffiedrinken, goed voor het gezellig bijkletsen als de handen even niet willen, wordt er meestal gebreid, soms ook gehaakt. Dit vertelt dat men in het begin vaak wat schuchter is, maar al gauw komen nieuwelingen los en worden meegenomen door diegenen die al langer meedoen, wat regelmatig leidt tot andere activiteiten dan handwerk. Na een soms zeer onverwachte verhuizing naar het Liduinahof ligt eenzaamheid op de loer en dan je zorgen kwijt kunnen, even kunnen vergeten, samen zijn en een onvervalste brok gezelligheid, is dan extra fijn.

Maar... onderschat de productie van deze dames niet! Hele tassen vol met knuffels laat Dit zien: er zijn Nijntjes met jurkjes en kraag, olifanten, giraffen, wrattenzwijnen, slangen, tijgers, panda's, een blauw

nijlpaard en een groene krokodil. Uw redacteur is geïntrigeerd door een grote pop. “Het is een omkeerpap,” zegt Dit. Het patroon is meer dan 50 jaar oud, het stelt Assepoes voor, de ene kant heeft werkkleren aan en oogt niet bepaald vrolijk maar wanneer je haar omdraait, dan komt de lachende Assepoes in baljurk tevoorschijn.

Kleine Dit maakt sjaltjes voor kinderen, speciaal voor Kika. Ze is net 94 geworden en doet al erg lang mee met de handwerkclub. Ze is een stuk kleiner en frêler dan grote Dit, zij zijn in de handwerkclub onafscheidelijk en trekken al lang samen op.

En laten we de kerstmannen niet vergeten! Daar wordt in augustus al mee begonnen, zo populair zijn ze. Zelfs de nieuwe burgemeester van Schiedam heeft er eentje in huis! Tijdens een rondleiding werd hem verteld over de bekende kerstmarkt in Frankeland, dus toen het zover was kwam hij langs en was erg gecharmeerd van de kerstmannen van de handwerkclub. Dit bood hem er eentje gratis aan maar hij stond erop te betalen.

En dat geld komt goed terecht: allereerst koopt Dit daar materiaal van. Soms krijgen ze wol van eerdere bewoners of worden restjes gedoneerd. Bewoners kopen wol of katoen ook wel zelf, zeker als ze een specifieke kleur willen. Wibra en Zeeman zijn

favoriet. Wanneer er dan nog geld over is, zeker als de lentemarkt ook wat heeft opgeleverd, dan gaan ze met zijn allen eten in het specialiteitenrestaurant van de Brasserie. Want al die uitstapjes zijn leuk maar voor sommigen ook een uitdaging en tja, het eten van de eigen kok is toch wel het lekkerste!

Het gaat niet alleen om geld bij deze dames, er wordt ook heel veel weggegeven: afdelingen 1 en 3 zijn goede afnemers. Soms werken ze zelfs belangeloos voor kunstenaars: wie herinnert zich nog de jasjes voor de lantaarnpalen in Schiedam en de jas voor gravin Aleida, een gemeenschapsproject van Yvon Koopman, allemaal gehaakt en gebreid door deze club. Net als de handschoentjes zonder vingers, op verzoek van de Dickensorganisatie. Alles wat daarvan over was hebben ze op markten weer weggegeven.

Kleine apart gehaakte of gebreide lapjes worden samengebracht tot stola's en omslagdoeken, ook wel dekentjes. Grote Dit is geen fervent fan van de "granny squares" want het aan elkaar zetten van al die kleine lapjes is een best saaie en enorme klus.

En dan is er Ali, ze maakt voor iedereen geluks-poppetjes, oranje engeltjes voor Koningsdag en met haar gelukswormpjes heeft ze vermoedelijk alle records gebroken: meer dan 800 zijn er aan haar vingers ontsproten!!! Je kunt ze overal zien:

bij bewoners en personeel, hangend aan deuren, rollators, rolstoelen etc. Ze zet nog snel een Nijntje in elkaar voor een achterkleinkind (!). Jazeker en dat terwijl ze hier de jongste is. Ook Anneke is druk met een Nijntje, met een roze jurkje deze keer. Ze is hier pas sinds november maar al helemaal thuis. Straks gaat ze kaarten maken in een andere groep. Bijna alle dames gaan naar meerdere activiteiten. Henny deed eerder ook de nagelles en de sieraden maar daar is ze mee gestopt. Daarentegen neemt ze nieuwkomers mee op sleeptouw om Schiedam te leren kennen. Cockie is de poesjeskampioen, ontelbaar veel heeft ze er al gemaakt en heel soms maakt ze een omkeerpap. Ze woont hier samen met haar man die ze leerde kennen toen ze twaalf was, ze zijn getrouwd sinds 1956, dus binnenkort weer feest!

Anneke roept even grote Dits hulp in, Wil verdiept zich in het volgende project uit haar boek met dierenfiguren, Ali laat foto's zien van haar man toen hij nog jong was en bokser, kleine Dit breidt in alle rust verder. Grote Dit doet nog een rondje koffie en uw redacteur voelt het ook, hier in deze gezellige club is eenzaamheid een keuze.

Gedicht

als

Als jij straks niet meer
weet wie ik ben
En je niet meer luistert
naar mijn stem
En mij straks niet meer herkent
Zal ik er voor je zijn

Als jouw wereld in de
mist verdwijnt
En je ziet niet meer
de zon die schijnt
Als de dementie je ondermijnt
Zal ik er voor je zijn

Ik sla m'n armen om je heen
Welke weg je ook moet gaan
Ik hou je vast en zal bij je zijn
Ik zal altijd naast je staan

Als jouw ogen zoeken naar houvast
En je kleding je
straks niet meer past
En wat je zegt straks
niet meer bij jou past
Zal ik er voor je zijn

Ik sla m'n armen om je heen
Welke weg je ook moet gaan
Ik hou je vast en zal bij je zijn
Ik zal altijd naast je staan

Als je boosheid zich straks
op me richt
Als verwijten staan op je gezicht
Als ik dan kom en de deur is dicht
Zal ik er voor je zijn...
zal ik er voor je zijn

Door Marien van den Berg, dichter, uit de bundel
'Meneer, weet u wat ik vergeet?'

U bent nooit te oud om te (gaan) bewegen!

Door Karin Bosma, geriatriefysiotherapeut en Jasper van der Horst, bewegingsagoog

Bewegen op alle leeftijden blijft belangrijk. Steeds meer onderzoek bevestigt dit – en dit is niet alleen maar goed voor uw lijf maar ook voor uw geest!

Bij het ouder worden komt daar wel steeds meer bij kijken. Er is nu zelfs een instituut in Nederland dat hier onderzoek naar doet: healthy ageing. Healthy ageing wordt vertaald als: gezond ouder worden.

Bij gezondheid op leeftijd worden vaak de termen vitaliteit en kwetsbaarheid genoemd. Iemand die jong is, is minder kwetsbaar en heeft over het algemeen meer veerkracht dan iemand die ouder is.

 FABEL	 FEIT
 Ik ben te oud om met gewichten te trainen.	Ouderen reageren vergelijkbaar als jongere mensen op lichaamsbeweging en krachttraining.
 Ik moet niet trainen, want dan kan ik vallen.	Het versterken van je spieren verbetert je balans en helpt het risico op vallen te verminderen.
 Gewichten zullen mijn gewrichten beschadigen.	Gewichten kunnen de spieren rond de gewrichten versterken. Dit kan helpen gewrichtsblessures te voorkomen en de algehele gewrichtsgezondheid te verbeteren.
 Het is te laat om een verschil te maken.	Het is nooit te laat! De voordelen van krachttraining kunnen op elke leeftijd merkbaar zijn!

Denk maar aan een griep, een jongere herstelt hier sneller van dan iemand op hogere leeftijd. Maar kwetsbaarheid gaat verder dan lichamelijke aspecten; ook uw stemming en sociale contacten spelen een rol.

Hoe kunt u merken dat uw kwetsbaarheid toeneemt?

Klachten van kwetsbaarheid kunnen zich uiten in zich uitgeput en/of zwak voelen, of bijvoorbeeld door (toegenomen) somberheid. Ook langzamer bewegen, moeite met balans houden of onverklaarbaar gewichtsverlies kunnen een toename aan kwetsbaarheid veroorzaken.

Gelukkig is kwetsbaarheid omkeerbaar! U kunt dit proces grotendeels stoppen of zelfs verbeteren. Dit kunt u doen door goed voor uzelf te blijven zorgen. Dat kan bijvoorbeeld door goed te letten op uw eten (eiwitten zijn van belang), op uw sociale contacten (kunnen ook zorgen voor een betere stemming) en door te bewegen (dit is van invloed op uw lichamelijke maar ook uw geestelijke welzijn). Vooral spierkrachttraining blijkt van groot belang hierbij.

Kortom; u bent nooit te oud om te (gaan) bewegen!

Ziet u daar tegenop? Hierboven zijn een aantal feiten en fabels naast elkaar gezet om u hierbij te helpen.

Waar en hoe kunt u bewegen?

- Doe mee met het televisieprogramma 'Nederland in beweging' (NPO1). Kunt u niet goed staan bij de oefeningen? De staande oefeningen zijn vaak ook zittend te doen. Het voordeel is dat u op uw eigen tempo mee kunt doen.
- Op alle locaties van de Frankelandgroep worden er beweegactiviteiten in groepsverband aangeboden, kijkt u op het activiteitenoverzicht.
- In locatie Frankeland is er een groep die traint in de fitnessruimte onder leiding van vrijwilligers.
- Als u door klachten hier niet goed aan kunt deelnemen, kunt u via de fysiotherapeuten van de Frankelandgroep een afspraak maken voor behandeling. De fysiotherapeuten kunnen u adviseren hoe u kunt blijven bewegen. Via de receptie van de locaties kunt u hen bereiken.
- Onthoud: spierkrachttraining kan op alle leeftijden van waarde zijn!

Geslaagd uitje naar de schaapskudde Vockestaert in Midden-Delfland

Door Gizela Jonas, activiteitenbegeleider i.o. Beeld door Coen Meeder, redactiefotograaf

Op dinsdag 15 juli organiseerden mijn collega Sabine en ik een bijzonder uitje voor een aantal van onze Frankelandbewoners, in samenwerking met enkele mantelzorgers en vrijwilligers. De bestemming was de schaapskudde Vockestaert, prachtig gelegen in het natuurgebied Midden-Delfland.

Rond 11.15 uur arriveerden wij bij de herder aan de Woudweg 26 in Schiedam, op het terrein van de Adrianushoeve. We werden hartelijk ontvangen door herder Ben Determann en zijn vrouw Loes. Terwijl we genoten van een kop koffie of thee en heerlijke

koekjes, nam Ben uitgebreid de tijd om te vertellen over zijn werk en de schaapskudde. Mevrouw Santbrink was die dag jarig en ter ere van deze speciale gelegenheid kreeg zij een gebakje en werd zij toegezongen.

Met veel passie vertelde Ben over het dagelijks leven met zijn kudde, die momenteel bestaat uit ongeveer 250 schapen.

Hij wordt daarbij bijgestaan door zijn trouwe hond, bordercollie Stitch. Samen trekken zij meerdere dagen per week door het uitgestrekte gebied van Midden-Delfland, ongeacht de weersomstandigheden; regen, sneeuw of zon, het werk gaat altijd door.

Aan het einde van de winter worden de schapen op stal gezet en breekt een bijzondere periode aan: het lammerseizoen. Op Tweede Paasdag organiseert Ben lammetjesdag, een feestelijk moment waarop de pasgeboren lammetjes voor het eerst naar buiten gaan en de kudde weer zichtbaar is in de polder.

Na deze interessante uitleg kregen we een demonstratie van het schapen drijven. Het was indrukwekkend om te zien hoe Ben en zijn hond in perfecte harmonie samenwerkten om de kudde te leiden. Aansluitend genoten we met z'n allen van een gezellige en smakelijke lunch in de buitenlucht.

Tot slot kregen wij, samen met een aantal mantelzorgers en vrijwilligers, de kans om zelf te ervaren hoe het is om schapen te drijven. Met veel enthousiasme namen we de taak op ons. Het was uitdagend, maar met teamwork en wat aanwijzingen van Ben slaagden we er toch in de schapen in beweging te krijgen tot groot plezier van de bewoners, die zichtbaar genoten van onze inspanningen.

Al met al kijken we terug op een zeer geslaagde middag. Zowel de bewoners als de begeleiders hebben genoten van het mooie weer, de bijzondere locatie en het leerzame en gezellige programma. Het was een waardevolle ervaring die zeker voor herhaling vatbaar is.

Meer weten over deze schaapskudde?

Bekijk www.schaapskuddemiddendelfland.nl.

Over wassen, drogen, breien en orchideeën

Door Denise Beeckmans, redacteur Beeld door Coen Meeder, redactiefotograaf

Anna Janse kiepert net een grote gele zak om en begint bedreven alles te sorteren als ik de zaak binnenkom. Licht en donker gaan apart en ze schudt nog even goed aan de lakens voor ze in de machine verdwijnen, vorige keer zat er toch nog een portemonnee met pasjes tussen! Gelukkig enkel textiel deze keer, dus hup, de machine aan gezet en pas dan start ze het gesprek. Want ze wil graag alle aandacht bij haar werk houden, ondanks dat ze dit al doet sinds 2002. Toen nam zij, samen met haar man, de zaak over en doopte haar om tot Anna's Wassalon. Haar eigen geboortenaam én lekker handig want zo stond ze gelijk bovenaan in het telefoonboek!

Het was niet enkel een wasserij, ze stoomden ook nog zelf, maar dat is de laatste jaren erg teruggegaan en nu hebben ze een stomerijdienst in de arm genomen. In 2002 was de Liduinastraat een levendige buurt met kleine zelfstandigen – Bakkerij Het Westen op de hoek tegenover haar en poelier Sluis zijn zo ongeveer de laatst overgeblevenen. Slagerij Groeneveld, meubelzaak Veringmeier, apotheek het Gouden Hert, de Groenteman met zijn spruitjes, de kapper, de bloemist, het buurtcafé, de horlogemaker, de tweedehandswinkel, ze zijn allemaal verdwenen.

Hoe kom je eigenlijk op het idee om een wassalon te starten, vraag ik. Dan blijkt dat Anna hier al twee jaar werkte, de toenmalige eigenaar had verkering met haar oudste dochter en vroeg of ze de zaak wilden overnemen. Ze waren dus bekend met de klandizie en vonden het werk leuk! Frankeland was al klant en na een gesprek met het bestuur ging ze ook voor het Jacobs Gasthuis wassen. Meer locaties wil ze niet want ze levert graag topkwaliteit. Want er zijn ook nog alle particulieren en andere grote klanten: na een vaccinatiedag van CJG Rijnmond (Centrum voor Jeugd en Gezin) komen daar zomaar 53 wassen vandaan! Lékker druk noemt ze dat want hoe ziet haar favoriete dag eruit: bergen wasgoed wegwerken zodat alles klaar is 's avonds.

Ze heeft van alles gedaan: schoonmaak, restaurant, oppasmoeder. Oorspronkelijk afkomstig uit Over-schie woont ze nu in Rotterdam-West waar ze lange tijd in café 't Middelpunt op de Middellandstraat werkte. Ze begon als schoonmaakster en ging op verzoek van de eigenaar al snel de vroege dienst in het café draaien. Ze vond het zó leuk dat ze uiteindelijk van 7.00 tot 17.00 uur werkte! Haar sport: de favoriete drankjes van de vaste klanten klaarzetten nog voor ze goed en wel binnen waren. Ik zie dat haar nu ook doen: tijdens ons gesprek komen mensen de was ophalen of brengen en ze weet van iedereen de naam, plukt hun waszak zonder aarzeling uit het rek, zet 'm klaar nog voor ze binnen zijn, maakt altijd een praatje, kent details uit hun levens.

Net als in een café zitten ook aan dit werk mindere kanten: ze vindt af en toe een verwaalde volle luier of komt in de was van een begrafenisonder-nemer een doorgeknijpte BH tegen of lakens met onduidelijke vlekken. Maar toen ze het deksel van de wasmand in een gele zak van Frankeland vond heeft ze toch wel erg gelachen. Sleutels, gehoor-apparaatjes, kunstgebit, ze vindt het meestal bij het inladen van de was, soms gaat het fout en komt er een schoongewassen portemonnee uit!

...ze schudt nog even goed aan de lakens voor ze in de machine verdwijnen, vorige keer zat er toch nog een portemonnee met pasjes tussen!

Maar hoe gaat het eigenlijk allemaal in zijn werk? Haar dochter haalt de gele zakken van de bewoners op, vijf keer per week op telkens een andere afdeling van Frankeland. In de wassalon start het uitzoeken: lichte en donkere was krijgen per bewoner ieder hun eigen wasmachine. Toch wil ze graag alles gelabeld hebben, zeker broeken en truien want het is wel zo fijn als iedereen zijn eigen kleren terug krijgt! Wassen gaat hier een stuk sneller dan thuis: 32 minuten stipt. Dan volgt de droger en die klaart de klus in 30 minuten.

En nee, geen speciale industriële wasmiddelen, gewoon Ariel, weliswaar in reuzenverpakkingen met af en toe een scheutje wasverzachter zodat kleding niet zo statisch wordt. Strijken gebeurt eigenlijk nooit: alles komt perfect uit de droger, zo goed als kreukloos. Daar heeft ze haar tactieken voor. De spullen gaan in grote witte tassen met daarop het kamernummer van de bewoner, haar dochter levert alles af en neemt gelijk de volgende lading mee.

Anna's dochter is haar steun en toeverlaat en wil graag de zaak overnemen maar pas als haar eigen dochter achttien is, dus nog ongeveer twee jaar. Ze doen het samen sinds 2011, toen Anna's man overleed aan ALS. Hij moedigde zijn Jannie, want zo noemde hij haar, aan om na zijn dood door te gaan met het bedrijf. En dat deed ze, ondanks dat ze dit jaar in juni haar 70ste verjaardag vierde! De boekhouder is zelfs nog ouder dan ik, zegt ze lachend, hij gaat al mee zolang het bedrijf bestaat.

Anna stopt de laatste was van de dag in de machine en plots vallen mij de handvatten boven de wasmachines op: heeft haar man nog gemaakt, vertelt ze, zo zijn de lelijke machineleidingen weggewerkt maar kan ze er makkelijk bij in geval van calamiteiten. Hij was super handig, wat zijn ogen zagen konden zijn handen maken. Zij mist gewoon het geduld daarvoor. Ik hoor het gemis in haar stem en vraag me af hoe ze dan het geduld opbrengt om die prachtige orchideeën in het raam zo goed te verzorgen...

Door dat klussen verdwalen we ineens in een leuk gesprek over breiende moeders, de hare kon dat zonder kijken. Een gevaarlijk leuk gesprek, zo blijkt, want ik verbaas me hardop over het feit dat de wasmachine niet enkel water maar ook wasmiddel doseert, maar dat blijkt helemaal niet waar te zijn! In alle gezelligheid is ze dat vergeten, gelukkig staat de machine net aan en kan ze bijvullen.

Ik rond het gesprek af, loop naar buiten en kijk nog even naar de orchideeën. Ze zien er echt prachtig uit. Goedkeurend steek ik mijn duim omhoog en Anna zwaait lachend. Ik kijk nog eens en dan zie ik het... het zijn kunstbloemen! Tja, wie niet geduldig is moet slim zijn.

Anna's Wassalon is te bereiken via 010 - 426 61 76.

Schiedam door de ogen van onze bewoners

Door Gino de Lange, coördinator welzijn

De bewoners van Harg-Spaland hebben deze zomer een bijzondere busreis gemaakt door Schiedam, een uitje dat méér was dan zomaar een rit. Het idee kwam van activiteitenbegeleider Martijn Peeters en bleek een schot in de roos: een tocht langs plekken waar onze bewoners vroeger hebben gewoond.

Zeven bewoners gingen mee en namen ons mee in hun persoonlijke verhalen, waardoor de stad tot leven kwam.

Een van de meest indrukwekkende momenten was het bezoek aan Kethel, waar de heer Van Haften vroeger een huisje had, direct aan het weiland. Toen de bus daar stopte en hij uit het raam keek, kwamen de herinneringen als vanzelf. Het was alsof de tijd even stil stond.

Onderweg deelden Sjaak en Gerard, twee actieve vrijwilligers bij Harg-Spaland, op hun eigen enthousiaste manier allerlei wetenswaardigheden over de geschiedenis van de bezochte wijken. Van oude

straatnamen tot verdwenen winkels; ieder verhaal maakte de rit rijker. De mix van persoonlijke herinneringen en historische weetjes zorgde voor een prachtige balans tussen nostalgie en ontdekking.

De sfeer in de bus? Onbeschrijfelijk gezellig! Er werd gelachen, geluisterd en soms even stilgestaan bij hoe waardevol deze herinneringen zijn. Het was duidelijk: deze reis bracht meer dan alleen kilometers, het bracht verhalen, emoties en verbondenheid.

Dankzij Martijns creatieve idee was dit uitje een groot succes. Zó groot dat we nu al kunnen verklappen: er komt zeker een vervolg!

Brasserie Jacobs Gasthuis feestelijk heropend na verbouwing

Door Astrid Boonstoppel, hoofdredacteur

Begin juli was het zover. Toen vond de feestelijke heropening plaats van de volledig vernieuwde brasserie in het Jacobs Gasthuis. En wat is ze mooi geworden!

De oudste bewoner van het Jacobs Gasthuis, meneer Sliker, mocht het rode lint doorknippen en daarmee de brasserie officieel heropenen. Ook hield Martine van der Ende, locatiehoofd van het Jacobs Gasthuis, een toespraak.

De bewoners van het Jacobs Gasthuis waren enthousiast over het resultaat van de verbouwing en verheugden zich er ontzettend op om van hun prachtige brasserie te kunnen gaan genieten. Uiteraard bent u ook van harte welkom om een kijkje te komen nemen!

Bloemenpracht

Door Kristy de Gier, activiteitenbegeleider

Iedere dinsdagochtend gaan de vrijwilligers van de wandelclub met de bewoners van het Jacobs Gasthuis naar buiten voor een mooie wandeling. Dinsdag 22 juli bezochten zij de Dahlia Vereniging in Schiedam.

Deze vereniging is gevestigd bij de Vijfsluizen en is een leuk stukje wandelen vanaf Jacobs Gasthuis. Dit was zeker de moeite waard, bewoners keken hun ogen uit! Mogelijk volgen er nog meer data waarbij meerdere bewoners kunnen genieten van deze prachtige bloemen.

ZorgkaartNederland in beeld

Door Vivian Bouman, coördinator kwaliteit Frankelandgroep

De Frankelandgroep krijgt regelmatig via ZorgkaartNederland.nl waarderingen binnen van bewoners, familieleden en cliënten uit de thuissituatie. ZorgkaartNederland is de grootste ervaringssite voor de gezondheidszorg waar mensen hun ervaringen met de zorg met anderen kunnen delen. Belangstellenden kunnen zich, op basis van deze waarderingen, oriënteren op bijvoorbeeld een hulpverlener of zorginstelling en daarmee een keuze maken. We zijn blij met alle waarderingen en houden u graag per kwartaal op de hoogte van de 'cijfers'.

Waarderingen tweede kwartaal 2025

	Aantal waarderingen	Gemiddeld cijfer tweede kwartaal 2025	Gemiddeld cijfer (vanaf 2022)
Frankeland	8	8,9	9,0
Harg-Spaland	4	9,3	9,2
Jacobs Gasthuis	3	8,9	9,2
Schiewaegh	2	9,4	8,8
Vaartland	8	9,3	9,5
Thuiszorg Ouderen Frankelandgroep	2	9,9	9,2
Totaal	27	9,2	9,1

Wilt u ook een waardering voor de Frankelandgroep plaatsen?

Dat kan! Ga naar www.zorgkaartnederland.nl en klik op 'Schrijf een waardering'. Of gebruik de QR-code hiernaast.

Als u hulp kunt gebruiken bij het plaatsen van een waardering, neem dan gerust contact op met de afdeling kwaliteit van de Frankelandgroep, tel. 010 - 426 49 25.

Zelfredzaam met een beetje hulp: slimme hulpmiddelen in de thuiszorg

Door Annelies van Breukelen, redacteur

Veel mensen willen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen, zonder afhankelijk te zijn van thuiszorg. Dat is goed te begrijpen. Hoewel thuiszorgmedewerkers vriendelijk en kundig zijn, is het toch een inbreuk op uw privacy. Ook bepaalt het uw dagritme, omdat u moet wachten op zorgmomenten.

Soms is thuiszorg noodzakelijk, en dan is het fijn dat die hulp er is. Maar soms kunnen mensen met de juiste hulpmiddelen ook zelfredzamer worden. Daarover sprak ik met Desireé van Langen (beleidsmedewerker bedrijfsvoering bij de Frankelandgroep), Arina Springer (hoofd Thuiszorg Ouderen Frankelandgroep) en Ed Vink (wijkverpleegkundige Thuiszorg Ouderen Frankelandgroep).

De zelfredzaamheidskoffer: praktische ondersteuning op maat

Desireé is betrokken bij het vinden van nieuwe oplossingen in de zorg. Innovatie noemt ze het liever niet; voor haar zijn het gewoon praktische hulpmiddelen die mensen helpen om zelfstandiger te leven.

Samen met Arina en Ed stelde zij een verzameling van deze hulpmiddelen samen: de 'zelfredzaamheidskoffer'. Die naam moet u niet letterlijk nemen: de hulpmiddelen zijn niet verpakt in een echte koffer, maar in een doos of tas. Waar het om gaat, is wat erin zit.

Deze hulpmiddelen zijn bedoeld om cliënten te ondersteunen bij dagelijkse handelingen die anders door de thuiszorg zouden worden gedaan.

In dit artikel wil ik de hulpmiddelen uit de 'zelfredzaamheidskoffer' graag aan u laten zien.

De oogdruppelbril: meer controle bij medicatie

Veel mensen vinden het lastig om zichzelf oogdruppels toe te dienen. Daardoor moest de thuiszorg vaak langskomen voor deze handeling. Inmiddels is daar een eenvoudige oplossing voor: de oogdruppelbril. Deze bril heeft een opening op de juiste plek boven het oog. U plaatst het flesje in de opening, kantelt het hoofd naar achteren, trekt het onderste ooglid voorzichtig omlaag en drukt op het flesje. De druppel komt dan precies op de juiste plaats.

Oogdruppelbril

Door dit hulpmiddel zijn veel cliënten minder afhankelijk geworden van thuiszorg. Vanaf 1 oktober levert de apotheek standaard een oogdruppelbril mee aan cliënten die starten met oogdruppelen (wanneer dat zelfstandig of met behulp van het netwerk niet lukt). Ook krijgen zij instructie over het juiste gebruik.

Zelf steunkousen aantrekken: het kan met de juiste hulp

Steunkousen zijn belangrijk voor de bloedsomloop, maar moeilijk zelf aan te trekken. Ze moeten 's ochtends vroeg worden aangetrokken en blijven de hele dag aan. De thuiszorg kan niet altijd op het ideale tijdstip langskomen. Zelf doen is dus vaak beter als het lukt. Daarvoor zijn verschillende hulpmiddelen beschikbaar:

- **Easy Slide** – een gladde stof waarover de kous gemakkelijker glijdt. Geschikt als men zelf bij de voeten kan.
- **FarrowWrap** – een systeem met klittenband dat eenvoudig om het onderbeen wordt bevestigd.
- **Dof N'Donner** – een systeem met een flexibele siliconenhuls waarmee de kous gemakkelijk om het been rolt.
- **Handylegs** – maakt het mogelijk om zittend steunkousen aan te trekken, zonder diep te hoeven bukken.

FarrowWrap

Handylegs

Dof N'Donner

Easy Slide

De wijkverpleegkundige van de thuiszorg bezoekt cliënten met deze hulpmiddelen en bekijkt met hen wat past bij hun situatie. Na het kiezen van een hulpmiddel wordt er minimaal twee weken samen geoefend, totdat het gebruik goed lukt.

Sommige hulpmiddelen zijn in aanschaf kostbaar. Toch geeft Ed aan dat veel zorgverzekeraars bereid zijn (een deel van) de kosten te vergoeden, juist omdat het inzet van thuiszorg scheelt waardoor meerdere cliënten van zorg kunnen worden voorzien.

Nog drie handige hulpmiddelen in de koffer

Naast hulp bij oogdruppelen en steunkousen bevat de zelfredzaamheidskoffer nog drie praktische hulpmiddelen:

- **Medi Butler** – maakt het uittrekken van steunkousen of sokken eenvoudiger.
- **Easy-Pull** – een sokkenantrekhelp voor mensen die niet (meer) goed kunnen bukken.
- **Helping Hand** – een grijphulp om voorwerpen van de grond op te rapen, zoals sokken of handdoeken.

Ed heeft elk hulpmiddel zorgvuldig uitgezocht, onder andere op basis van gebruikservaringen van anderen. Sinds september 2024 is de koffer compleet, maar er blijven nieuwe hulpmiddelen bij komen. Ed ziet het als zijn missie om mensen hun zelfstandigheid terug te geven, en onderzoekt voortdurend welke hulpmiddelen daarbij kunnen helpen.

We blijven de (inhoud van de) zelfredzaamheidskoffer volgen en ik spreek alvast met u af dat ik Ed volgend jaar nogmaals zal interviewen en hem om een update zal vragen!

Easy-Pull

Helping hand

De afbeeldingen bij dit artikel zijn afkomstig van de volgende websites:

- Medipreventie (oogdruppelbril en Helping Hand HandiGrip)
- Olfit (Arion Easy slide)
- MedBIS (JOBST FarrowWrap STRONG klittenbandsysteem been BD)
- Zorgsaam (Doff n' Donner Afrolpaal 2.0)
- Handyls.com (Handyls)
- Steunkousen.nl (Medi Butler Off)
- Hulpmiddelwereld.nl (Easy-Pull Sokaantrekker).

Medi Butler

Nieuwe bewoners in Harg-Spaland

Door Martijn Peeters, activiteitenbegeleider

Sinds kort hebben we er in Harg-Spaland een paar bijzondere bewoners bij! In het thema-terrarium zijn namelijk luipaardgekkos komen wonen. Met hun mooie vlekken en rustige karakter zijn ze een echte aanwinst voor onze huiskamer.

De luipaardgekkos zijn nachtdieren, wat betekent dat ze overdag vaak rustig liggen te slapen of lekker in hun schuilplek zitten. Pas in de avonden worden ze echt actief en kun je ze zien rondstappen in het terrarium.

Een grappig weetje is dat ze hun staart gebruiken als een soort voorraadkast: hierin slaan ze vet en energie op, zodat ze altijd iets achter de hand

hebben. Nog meer bijzonder is dat ze in tegenstelling tot veel andere hagedissen gewoon kunnen knippen met hun oogleden. Soms lijkt het daarvoor net alsof ze je een knipoog geven.

Verder zijn het echte zonzonliefhebbers, want ze zoeken graag de warmte op. Daarom is hun terrarium zo ingericht dat ze zich helemaal op hun gemak voelen.

Voor bewoners is er een informatieboekje gemaakt waarin nog veel meer leuke feitjes over deze diertjes te vinden zijn. Daarnaast kunnen ze in dit boekje ook naam-suggesties achterlaten, want zulke bijzondere nieuwe bewoners verdienen natuurlijk een eigen naam.

Met de komst van de luipaardgekkos is ons thema-terrarium weer een stukje levendiger geworden en we zijn er zeker van dat deze kleine dieren nog vaak voor bewondering én gespreksstof zullen zorgen.

Beweging en samenhang: de Sportvisiteclub van de Frankelandgroep

Door Michael de Wijs, coördinator visiteclubs

Bij de Frankelandgroep draait het niet alleen om zorg, maar ook om het welzijn van de bewoners. Want beweging, of het nu fysiek of sociaal is, speelt een belangrijke rol in het dagelijks leven.

Eén van de bijzondere initiatieven is de Sportvisiteclub – een wekelijkse activiteit waarbij bewoners samenkomen om op een laagdrempelige manier te bewegen, plezier te maken en nieuwe sociale contacten op te bouwen.

Wat de Sportvisiteclub zo speciaal maakt, is de combinatie van beweging en gezelligheid. Deelnemers worden niet alleen uitgedaagd om hun lichaam in beweging te brengen, maar ook om hun geest te verfrissen door samen te lachen, een kopje koffie met elkaar te drinken en elkaar te onder-

steunen. En dat allemaal onder de enthousiaste leiding van twee vrijwilligers die, net als de bewoners, iedere keer weer met plezier aan de slag gaan.

In dit interview vertellen Ria Lippens (uiterst links op de groepsfoto), vrijwilliger bij de Sportvisiteclub, en mevrouw Van Laer (tweede van links), een vaste deelnemer, wat deze wekelijkse sportmomenten voor hen betekenen. Van de positieve effecten op gezondheid en humeur, tot de vreugde van samen bewegen. Ontdek hoe de Sportvisiteclub niet alleen in beweging zet, maar ook verbindend werkt.

Wat is de Sportvisiteclub precies?

Ria Lippens: “Het is een sport- en beweegactiviteit die wekelijks wordt georganiseerd. We doen eenvoudige oefeningen op de apparaten die wij beschikbaar hebben in de fitnessruimte en zorgen dat iedereen op zijn of haar niveau kan meedoen. Het draait niet alleen om beweging, maar ook om gezelligheid.”

Mevrouw Van Laer, waarom doet u mee aan de Sportvisiteclub?

Mevrouw Van Laer: “Omdat het leuk is! Je zit anders toch maar thuis. Ik kan het fysiek echt merken zodra ik niet naar de club ben geweest. Het stukje bewegen vind ik erg belangrijk, maar ik zie ook andere mensen. We lachen samen, maken grapjes... dat doet een mens goed.”

Wat betekent het vrijwilligerswerk voor u, Ria?

Ria Lippens: “Het geeft mij voldoening. Ik ben al meer dan twaalf jaar vrijwilliger bij de Frankelandgroep en ik hoop dit ook nog lang te mogen zijn. Je voegt wat toe aan de maatschappij, je kan mensen helpen. Dat is zó mooi om te mogen doen.”

Wat doet deze activiteit met uw gezondheid of humeur?

Mevrouw Van Laer: “Ik voel me fitter. Lopen is helaas moeilijker geworden de laatste jaren en door het sporten hou ik het lopen steeds langer vol. Ook ben ik vrolijker als ik naar de visiteclub ben geweest. Sporten maakt je vrij in je hoofd. Het is fijn om even op pad te zijn, te bewegen en sociaal actief te zijn.”

Wat zou u anderen willen meegeven over de Sportvisiteclub?

Ria Lippens: “Het is heel laagdrempelig, dus ik zou zeggen: kom eens langs voor een proefles. Het kost je niets en je kunt zelf ervaren of het iets voor je is. Pas daarna beslis je of je lid wilt worden. De eerste stap is vaak het lastigst, maar het is absoluut de moeite waard.”

Mevrouw Van Laer: “Gewoon komen! Je zult zien: je hebt een leuke ochtend én je houdt je lichaam wekelijks in beweging, wat wil je nog meer!”

Probeer een gratis proefles!

Na de proefles kun je zelf bepalen of je lid wilt worden van de club. Het is een laagdrempelige manier om in beweging te komen en nieuwe mensen te leren kennen.

Meer weten of vrijwilliger worden?

De Frankelandgroep is altijd op zoek naar nieuwe enthousiaste deelnemers voor onze visiteclubs. De sportvisiteclub is namelijk niet de enige visiteclub van de Frankelandgroep. Ben je op zoek naar wat meer informatie? Neem dan contact op met Michael de Wijs, coördinator visiteclubs: 06 51 75 18 45.

Nieuw: de Mozartgroep – visiteclub voor mensen met belangstelling voor (o.a.) kunst, cultuur en (klassieke) muziek

Binnen de Frankelandgroep starten we binnenkort met een nieuwe visiteclub: de Mozartgroep. Deze club is speciaal bedoeld voor mensen die geïnteresseerd zijn in zaken als kunst, cultuur, (klassieke) muziek en literatuur. Het activiteiten aanbod wordt afgestemd op het brede interessegebied van de deelnemers, met als doel om hen een zinnigere en meer prikkelende visiteclub te bieden.

Denk je dat de Mozartgroep bij jou of een naaste zou passen? Aanmelden of meer informatie aanvragen kan via Michael de Wijs, coördinator visiteclubs: 06 51 75 18 45.

De visiteclubs van de Frankelandgroep

	Locatie	Tijd
Maandag		
Algemeen	Harg-Spaland	10.00 - 15.00 uur
Creatief	Dagbehandeling	13.00 - 15.30 uur
Dinsdag		
Algemeen	Jacobs Gasthuis	10.00 - 15.00 uur
Sport	Fitness Frankeland	10.30 - 12.00 uur
Woensdag		
Koken	Hofserre Frankeland	10.00 - 13.00 uur
Creatief	Dagbehandeling	13.00 - 15.30 uur
Donderdag		
Sport	Fitness Frankeland	10.30 - 12.00 uur
Vrijdag		
Algemeen	Havenzaal Frankeland	10.00 - 4.00 uur

Om even bij stil te staan...

“Kun jij me naar huis brengen?” vraagt een mevrouw op een afdeling voor mensen met dementie me. “Maar mevrouw, dit is uw huis, u woont hier,” is mijn antwoord. “O nee hoor, ik ben hier tijdelijk, maar ik woon ergens anders. Daar woon ik al heel lang.”

Het raakt me altijd, als bewoners laten weten dat ze zich niet thuis voelen in het verpleeghuis. Zowel bewoners met dementie als die met een lichamelijke beperking kunnen dat gevoel hebben van ontheemd zijn. Ik vind het begrijpelijk, want thuis is zoveel meer dan een plek om te wonen, een dak boven je hoofd. Thuis is waar je vandaan komt en waar je hoort te zijn. Het is waar je je veilig voelt, waar je weet waar je spullen liggen, waar je de regie hebt. Het gevoel van niet thuis zijn is ook herkenbaar, want allemaal hebben we wel een situatie meegemaakt waarin we heimwee hadden.

Die heimwee kan verder strekken dan alleen het verlangen naar het eigen huis. Voor gelovige mensen richt dit verlangen zich ook op een leven na dit leven, op thuiskomen in de hemel, bij God. Daar bevindt zich ‘de nieuwe hemel en de nieuwe aarde’, het huis van de Vader, waar plaats is voor velen.

Maar of we nu gelovig zijn of niet, het is voor ons allen van belang om van ons huis een ‘thuis’ te maken. En om dit te doen voor mensen die dat zelf niet meer kunnen. We kunnen dit doen door

Thuis is meer dan een huis

Door Gerarda van Mourik, geestelijk verzorger

te zorgen voor persoonlijke spulletjes in het eigen appartement: foto's, dierbare spullen uit de voormalige woning, voorwerpen met een verhaal. In de gezamenlijke huiskamers kan een thuisgevoel worden opgeroepen door bloemen, planten, en andere sfeermakers. Ook kleuren, geuren en muziek kunnen voor dit gevoel zorgen.

Maar naast een thuis maken, kunnen we zelf ook een thuis zijn voor een ander. Door vertrouwen en nabijheid te geven. Door te troosten en te bemoeiden. Dat kunnen we ieder op onze eigen manier, of we nu bewoner, familielid, vriend(in) of medewerker zijn.

Ik denk aan een tekst van Claudia de Breij:

*Mag ik dan bij jou schuilen
als het nergens anders kan?
En als ik moet huilen
droog jij m'n tranen dan?
Want als ik bij jou mag
mag jij altijd bij mij
Kom wanneer je wilt
ik hou een kamer voor je vrij*

Die kamer kan een concrete kamer zijn, maar ook een ruimte in je hart, waar we de ander verwelkomen, en waar hij of zij zich thuis kan voelen, al is het maar voor even.

Vakantie

Door Trude van der Zwan, medewerker huishoudelijke dienst thuiszorg

De zomer betekent altijd een periode van nieuwe maar soms ook al bekende gezichten. Wanneer er collega's op vakantie zijn, vallen we zo veel mogelijk voor ze in. Alles is dan altijd even anders, best wel een uitdaging voor cliënten, die zijn immers hun eigen hulp gewend en het is dan natuurlijk best even afwachten wie er dan je huis binnenstapt.

Afgelopen zomer had ik het geluk om in te vallen bij cliënten waar ik al eerder geweest was. Zelf vind ik het enorm leuk om na een jaar deze cliënten weer te zien en spreken en in een bekend huis terecht te komen. Ergens in je achterhoofd weet je nog waar de spullen staan en wat voor werkzaamheden voor de cliënt belangrijk zijn. Het is leuk om een jaar later bij te praten tijdens het werk, om nieuwe spulletjes te bewonderen en nieuwe foto's van de klein- of achterkleinkinderen te bekijken.

Bij nieuwe cliënten is dat wat anders, niet alleen zien zij een nieuw en vreemd gezicht, ook moeten ze uitleggen wat er moet gebeuren en waar de spullen staan, dat is natuurlijk heel anders dan normaal, want de vaste hulp weet meestal wel al wat er gedaan moet worden en waar alles staat. Dat zal voor sommige cliënten niet altijd meevallen en best wel spannend zijn.

Toch heeft die zomerperiode ook iets speciaals, naast het bezoeken van je eigen cliënten heb je er een soort ander wereldje bij: een wereldje van nieuwe ontmoetingen en nieuwe ervaringen.

En nu glijden we langzaam weer de winterperiode in. Ook dan zullen we weer invallen bij cliënten, dan is het weer helemaal anders. Niet puffen van de hitte, maar in je winterjas voor de deur staan en genieten van dat heerlijke kopje koffie om op te warmen en bij te praten.

En als ik zelf op vakantie ga? Dan gaan mijn collega's naar mijn cliënten. Soms al goede bekenden en soms een nieuw gezicht. Nog nooit heb ik mijn cliënten horen klagen over de inval die geweest is. Dat is fijn om te horen, want als je al lang bij een cliënt bent en je gaat op vakantie ben je toch altijd benieuwd hoe het zal gaan.

Invallen tijdens een vakantie, het is even aanpassen, maar deze zomervakantie? Die was top. Bedankt voor alle leuke gesprekken en de koude glaasjes water tijdens de hitte, wie weet tot een volgende keer!

Ijskoude verrassing

Door Kristy de Gier, activiteitenbegeleider

De missie van Capo ijs is om mensen blij te maken met een heerlijk ijsje. En dat deden zij bij het Jacobs Gasthuis!

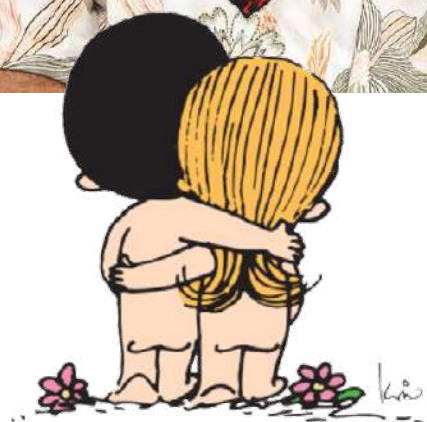
In eerste instantie met hun mooie ijskar, deze bleek helaas te groot om in het huis te komen. Later kwam Capo ijs daarom terug met een aangepaste ijskar. Die kon gemakkelijk naar binnen en verraste de bewoners in de zaal en op hun eigen kamer.

Kleurrijk en creatief aan de slag

Door Kristy de Gier, activiteitenbegeleider

In het Jacobs Gasthuis komt iedere vrijdag een groepje bewoners bij elkaar om te mozaïeken. Ze zijn erg enthousiast en kijken wekelijks naar deze gezellige creatieve activiteit uit. Een mooie nieuw opgezette activiteit die zeker succesvol genoemd kan worden!

Liefde is...

... iemand blij kunnen maken

Door Carien Kemink, redacteur Beeld door Coen Meeder, redactiefotograaf

Ik ben in Vaartland op visite bij Nel Don, 92 jaar jong, een vrolijke montere vrouw, die absoluut jonger oogt, dan haar leeftijd ons vertelt. Maar het klopt toch echt, ze is van 1933. Geboren in Vlaardingen, middelste uit een gezin van negen kinderen. Ze groeit op in een liefdevolle omgeving en benadrukt dat dát waarschijnlijk de reden is, dat ze zo graag en met veel liefde het leven van anderen een stukje leuker maakt.

Haar leven in een notendop: na de lagere school werkt ze negen jaar bij de Levers Zeep Maatschappij aan de lopende band. Ook hier veel lieve collega's om zich heen, het werk vindt ze erg leuk. Wanneer ze haar man Jan ontmoet en gaat trouwen, stopt ze met werken en wijdt ze zich fulltime aan haar gezin, een dochter en een zoon.

Nel is altijd bezig, is het niet met sporten, ze volleybalt, tafeltennist en danst, dan is het wel met wandelen. Volgens haar is ze zo jong gebleven door al die beweging.

Jan en Nel komen in aanraking met vrijwilligerswerk, wanneer Jans moeder wordt opgenomen in het Zonnehuis. Het Zonnehuis beschikt over een dieren-weetje. En dáár begint hun vrijwilligerswerk; drie keer per dag geven ze de dieren te eten, ze houden de verblijven schoon, ze sjouwen met kruiwagens vol verse stro.

Ze gaan zich langzaamaan steeds meer met de bewoners bezig houden. Er zijn mensen die hulp nodig hebben bij het spelen van een spelletje, bingo bijvoorbeeld. Met mooi weer wandelen ze met de bewoners in de buurt, soms naar de Loper, waar ze dan gezellig een kopje koffie drinken. Ze gaan mee naar Blijdorp, een paar extra handen zijn altijd welkom; aapjes kijken, pinquins, zeehonden, de bewoners genieten er altijd met volle teugen van en Jan en Nel zijn blij dat ze daaraan bijdragen. Het maakt hen zelf ook blij. Mensen helpen bij het eten, thuis en buiten de deur. Ze herinnert zich nog goed de uitstapjes naar Scheveningen; koffie drinken

op de boulevard met wat lekkers erbij, 's middags een visje. Rolstoelen duwen bij het wandelen van een aangepaste vierdaagse, of bij stopplaatsen onderweg zorgen voor een versnapering. Het eindpunt van zo'n vierdaagse is steevast de Jumbo, waar ze met muziek en een hapje en drankje ontvangen worden. Dan met een gladiool in de hand weer naar huis. Ze doen het alleen al voor de blije gezichten om hen heen.

Wanneer Jan in 1997 overlijdt, heeft Nel het erg moeilijk. Toch besluit ze door te gaan met haar vrijwilligerswerk, wat een hele goede beslissing blijkt. Zo klimt ze uit een diep dal, en nu, na 39 jaar is ze op haar 92ste nog altijd te vinden in het Zonnehuis. Eén avond per week helpt ze daar bij de klaverjas-avond. En heeft ze niets om handen, dan vind je haar winkelend op de Loper, achter haar rollator.

Zolang ze er lichamelijk toe in staat is, blijft ze zich inzetten voor anderen en daar is iedereen ontzettend blij mee!

"Ik heb zoveel liefde gekend om me heen, ik ben gezegend met twee fijne kinderen, ik heb inmiddels zes kleinkinderen en acht achterkleinkinderen. Alles en iedereen gaat goed met elkaar, de meesten wonen in en rond Vlaardingen en ik word overal bij betrokken." Dat gunt ze iedereen en op haar manier hoopt ze met haar vrijwilligerswerk een ander blij te maken, al is het met nog zoiets kleins. Want alle beetjes helpen. En het mes snijdt aan twee kanten hè: de bewoners die ze helpt zijn erbij gebaat maar ook zichzelf vindt het ongelooflijk fijn om op deze manier iets te kunnen betekenen. En daar staat geen leeftijd voor. Zolang ze er lichamelijk toe in staat is, blijft ze zich inzetten voor anderen en daar is iedereen ontzettend blij mee! Want in haar ogen is liefde een ander blij maken, en er zelf ook blij van worden!

Bewonerscruise

vol culinaire, culturele en sociale hoogtepunten

Groepsfoto en tekst door Coen Meeder, redactiefotograaf

Op 22 juni vertrok een groep bewoners van locatie Schiewaegh naar Wijk bij Duurstede, om daar in te schepen op vakantieschip de 'Prins Willem Alexander'. Voor sommigen was dit een bekend schip, voor anderen was het de eerste keer dat zij met dit schip meereisden.

Zes dagen lang genoten deze geluksvogels op en om de boot van heerlijk eten, bezoeken aan diverse steden, waaronder Roermond, Venlo en Nijmegen, maar bovenal: ongelooflijk veel gezelligheid tijdens deze bewonersvakantie!

Op 23 juli interviewde ik negen cruisedeelnemers over hun ervaringen. Deze bleken heel positief. Een gezellige sfeer onderling, de excursies waren goed geregeld en de inzet van medewerkers van Schiewaegh en vrijwilligers werd meermaals geroemd.

Meneer Cor, of Kor, vertelde dat dit de eerste keer was dat hij zonder zijn vrouw deze reis maakte. Hij had er wel tegenop gezien, maar was toch blij dat

hij had doorgezet. En ome Cor/Kor was zijn begeleider. Cor en Kor deelden een hut. Dus de twee Korren lagen samen te knorren.

Een deelnemster vertelde dat zij het schutten in de sluis een belevenis had gevonden. En dan praten we wel over meters hoogteverschil.

In Venlo werd een deelnemster herkend. U bent toch van de Maasbachkerk? Jazeker. En het bleek dat de vrijwilligster uit Venlo ook wel eens in deze kerk kwam. Toeval bestaat niet...

Nadat we het rondje hadden afgemaakt was de conclusie dat iedereen heel enthousiast was over de bewonersvakantie. Het eten, het programma, het dansen met vrijwilliger Ivan, alles was enorm in de smaak gevallen en er kon met zekerheid gezegd worden: 'Daar zat muziek in!' (wat niet geheel toevallig ook het thema was van deze geweldige bewonersvakantie!)

Naar de boerderij

Door Angelique Ganput, activiteitenbegeleider en Elly Kramer, redacteur

Beeld door Angelique Ganput, activiteitenbegeleider

Eigenlijk was het al jaren geleden de bedoeling om met de bewoners van Vaartland een bezoek te brengen aan de boerderij van Bernadette van der Ende. Door die vervelende tijd die we ons allemaal nog goed herinneren (we noemen het c-woord niet!) moest dit uitstapje helaas worden uitgesteld.

Maar wat in het vat zit verzuurt niet. Er zijn inmiddels twee groepjes op bezoek geweest. De herensoos komt nog aan de beurt.

Over de boerderij

De boerderij is een melkveebedrijf, met maar liefst 150 koeien. In 1937 is de boerderij door de schoonouders van Bernadette overgenomen van vier vrijgezelle ooms. In de oorlogsjaren moesten haar schoonouders vluchten, want op het dak van de boerderij stonden stenen ballen als een soort ornamenten. De Duitsers vonden die ballen een mooi object voor schietoefeningen en daardoor werd het te gevaarlijk om nog langer te blijven.

Ze zijn toen te voet, met 30 koeien, naar Kethel gegaan waar ze op een boerderij onderdak vonden.

Tijdens de oorlogsjaren hadden de Duitsers hun land onder water gezet. Na de bevrijding werd het land weer drooggepompt en konden ze terugkeren naar hun boerderij.

In 1978 heeft de man van Bernadette samen met zijn broer de boerderij overgenomen. Zijn broer is in 1988 uitgekocht en vanaf toen ging Bernadette met haar gezin op de boerderij wonen. De veestapel groeide toen naar ca. 120 koeien waaronder een aantal kalfjes.

Er werd een grote schuur gebouwd die vijf jaar geleden verbouwd werd tot woning voor haar zoon en schoondochter.

Het bedrijf werd overgenomen door haar zoon en inmiddels woont Bernadette in de tot woning verbouwde schuur en haar zoon met z'n gezin in de boerderij. Helaas alleen, want de man van Bernadette is in 2024 overleden.

Het aantal koeien is op dit moment gegroeid naar ca. 150. De koeien produceren zo'n 775.000 liter melk per jaar. Bernadette helpt nog altijd graag mee in de boerderij net als haar schoondochter. Maar niet alleen in de boerderij: ze is ook alweer acht jaar lang vrijwilliger in Vaartland!

Met bewoners op bezoek

In augustus is alweer de tweede groep bewoners van Vaartland op bezoek geweest. Ook deze groep werd verrast met dit bijzondere uitstapje, georganiseerd door onze activiteitenbegeleider Angelique Ganput.

De dag begon met een gezellige rit met het busje. De spanning en nieuwsgierigheid groeiden tijdens de rit: waar zouden we precies naartoe gaan? Eenmaal aangekomen bij de boerderij werden we

hartelijk ontvangen door Bernadette zelf, die al stond te wachten met een grote glimlach. Ze had alles tot in de puntjes voorbereid. Haar boerderij is een plek vol leven, natuur en rust. En wat hebben we genoten!

In de keuken van de boerderij stond de koffie al te pruttelen, en op tafel lagen heerlijke zelfgebakken lekkernijen klaar. Terwijl we genoten van de koffie, vertelde Bernadette enthousiast over het leven op de boerderij. Al snel ontstonden er mooie gesprekken en werden herinneringen opgehaald: het leven op het land, de geur van vers gemaaid gras, en koeien in de wei.

Na de koffie nam Bernadette ons mee voor een rondleiding over het erf. We wandelden langs de stallen, waar nieuwsgierige koeien ons van dichtbij kwamen bekijken. Sommigen durfden zelfs een voorzichtig aaitje te geven.

De geur van hooi, mest en buitenlucht – misschien niet voor iedereen even vertrouwd – maakte de beleving juist extra echt. Een enkeling moest even wennen aan het ‘boerenaroma’, maar al gauw klonken er lachsalvo’s en grapjes.

We stonden even stil midden in het weiland, waar we genoten van het weidse uitzicht. De frisse buitenlucht, het zonnetje op ons gezicht, het geritsel van de bladeren aan de bomen en het loeien van de koeien op de achtergrond – het voelde alsof de tijd even stil stond.

Sommige bewoners haalden herinneringen op aan hun jeugd op het platteland, anderen genoten juist in stilte van het moment.

Na een ontspannen wandeling over het erf was het alweer tijd om terug te keren naar Vaartland. Maar de glimlach bleef bij iedereen op het gezicht

staan. Het was niet zomaar een dagje uit, het was een echte beleving: een uitstapje dat ons allemaal even uit de dagelijkse routine haalde, ons nieuwe indrukken gaf en oude herinneringen liet herleven.

We willen Bernadette ontzettend bedanken voor haar warme ontvangst. Dankzij haar hebben we een onvergetelijke middag beleefd.

Exposities

Frankeland

Wie Ellen de Leede
Wanneer 1 september - 31 oktober
Wat Schilderijen flora en fauna

Wie Bewoners van de verschillende groepen die deelnemen aan beeldende therapie
Wanneer 1 november - 6 december
Wat Beeldende therapie in beeld: foto's van zelfge-maakte boetseerwerken en ander kunstzinnig werk. Foto's door Coen Meeder.

Vaartland

Wie Wim van Klink
Wanneer 2 oktober tot eind december
Wat Stilleven, interieurs kerken en kloosters

Klachtenfunctionaris/ vertrouwenspersoon

De klachtenfunctionaris/vertrouwenspersoon voor bewoners en cliënten van de Frankelandgroep is mevrouw Vivian Bouman.

Vivian Bouman is bereikbaar via de receptie van Frankeland, telefoon 010 - 426 49 25, of per e-mail.

✉ v.bouman@frankelandgroep.nl

‘Ik hou van Holland’ in Harg-Spaland

Door Martijn Peeters, activiteitenbegeleider Beeld door Coen Meeder, redactiefotograaf

Wat krijg je als je een flinke dosis gezelligheid, Hollandse muziek en een beetje gezonde competitie bij elkaar brengt? Precies: de zomereditie van ‘Ik hou van Holland’! Bewoners kregen de kans om zelf mee te doen aan de bekende spelshow. Dat zorgde voor een middag vol lachen, spanning én van die momenten waarop iemand riep: “Dat wist ik eigenlijk wel hoor!”

De spelrondes

De quiz bestond uit vier verschillende rondes, elk met hun eigen charme. Bij ‘hoger of lager’ ontstonden al snel pittige discussies. Volgens sommigen wonen er meer koeien dan mensen in Friesland, maar anderen dachten daar toch echt anders over.

Daarna volgde ‘Wie ben ik’, waarbij bewoners moesten raden wie ze waren. Soms ging dat razend-snel, maar er waren ook momenten dat we dachten dat Martijn stiekem internationale sterren in de mix had gegoooid.

Bij ‘Raad de artiest’ kwam de sfeer pas echt los: de muziek klonk en binnen no-time zong de zaal vrolijk mee. Zelfs de stoelen leken mee te bewegen op het ritme. Tot slot was er de ronde ‘Algemene kennis’, waarin we getest werden op alles van typisch Nederlandse weetjes tot verrassende feitjes. Soms wisten we het meteen, soms helemaal niet... maar dat vertellen we natuurlijk liever niet verder.

Teams in actie

De bewoners werden verdeeld in twee teams en elk team kreeg een eigen captain. Na kort maar krachtig overleg gaf die de uiteindelijke antwoorden. Martijn, onze enthousiaste AB’er, nam de rol van quizmaster op zich en wist zelfs de meest serieuze vragen luchtig te brengen.

En de winnaar is...

Na een spannende strijd, waarbij de punten heen en weer vlogen alsof het stroopwafels op de markt waren, kwam er één team als winnaar uit de bus. Zij gingen niet met prijzen naar huis, maar wel met de allerbelangrijkste trofee: eeuwige roem in Harg-Spaland!

Een middag om niet te vergeten

Het werd een heerlijke zomeractiviteit vol gezelligheid, humor en Hollandse trots. Of je nu bij het winnende team hoorde of niet, iedereen ging uiteindelijk met een grote glimlach naar huis.

Wij blijven mensen

door Anne-Mei The

Door Annelies van Breukelen, redacteur

Anne-Mei The studeerde rechten en culturele antropologie. Wat dat is, culturele antropologie, vraagt u zich misschien af? Dit is de wetenschappelijke studie van menselijke culturen en samenlevingen, met de nadruk op de diversiteit en veranderingsprocessen. De culturele antropologie onderzoekt hoe mensen leven, denken, voelen en zich gedragen in verschillende contexten.

Dit is voor Anne-Mei de basis geweest om anders te kijken naar mensen met dementie. Zij constateerde dat mensen met dementie in onze samenleving vooral een beetje werden weggestopt, afgedankt. Dat we te weinig kijken naar wat die verandering met de mensen en hun omgeving doet, maar dat we alleen maar kunnen bedenken dat het verpleeghuis het enige en laatste station is wat voor de persoon met dementie het beste is.

Anne-Mei had al eens onderzoek gedaan naar wat de diagnose longkanker met een patiënt en diens naasten doet. In dat onderzoek hoorde ze vaak dat de patiënt zich gereduceerd voelde tot zijn of haar ziekte, alsof ze niets anders meer waren dan dat.

Met deze kennis en ervaring werd haar in 2006 gevraagd mee te denken over de best mogelijke dementiezorg. En toen vielen voor Anne-Mei verschillende kwartjes. Ze zag cliënten ingedut in een huiskamer zitten, de cliënten kregen te eten, ze werden verzorgd, kregen op tijd hun medicijnen maar als ze aan de zorgverleners vroeg wie die meneer of mevrouw was, dan zei de verzorging vaak: "Deze meneer heeft dementie." Dus ook hier zag ze dat de cliënt werd gereduceerd tot zijn ziekte.

Anne-Mei The besloot vanuit haar antropologische inzichten een andere benadering te ontwikkelen. Zij noemt deze "De sociale benadering dementie" en daar gaat dit boek over.

In dit boek laat Anne-Mei zien dat we niet moeten kijken naar wat de persoon met dementie niet meer kan, maar dat we juist moeten kijken naar wat hij of zij nog wel kan. Zo vertelt ze over haar kapper die de diagnose dementie kreeg. Hij dacht: "Nu moet ik mijn winkel opdoeken en in mijn luie stoel gaan wachten tot ik dood ga." Anne-Mei zei dat daar geen reden voor was. Hij knipte nog steeds goed en hij had altijd nog een gezellig praatje. En zo is het met deze kapper heel lang goed gegaan. Op deze manier voelde hij dat hij er nog toe deed; en dat knippen had hij zoveel jaar gedaan dat hij dat niet snel uit zijn afbrokkelende geheugen kwijt was. Een ander voorbeeld in haar boek gaat over Felix en Geke. Anne-Mei was in haar studietijd de oppas van de kinderen van Felix en Geke. Nadat die rol er voor haar opzat bleef ze Felix en Geke zo nu en dan bezoeken. En zo was ze getuige van het feit dat Felix steeds meer achteruit ging door dementie. En ze zag dat de verhouding tussen Geke en Felix veranderde. Voorheen was Felix de joviale man die graag het

woord deed en nu zat hij vaak stil in een hoekje en zelfs als Anne-Mei hem een vraag stelde werd deze door Geke al beantwoord. Anne-Mei bedacht een list om de oude Felix weer terug te vinden. Ze nam tijdens een bezoek haar hond mee en vroeg of Felix het fijn vond om even mee te gaan om de hond uit te laten. En tijdens deze wandelingen kwam de joviale Felix weer tot leven. Tot het moment dat Anne-Mei hem vroeg hoe hij zelf keek naar zijn aftakeling door de dementie. Ik vond dit persoonlijk het mooiste stukje uit het boek. Felix legde uit dat hij zich betutteld voelt. Alsof zijn omgeving beter dan hij weet wat goed voor hem is. Maar Anne-Mei legt uit dat zij Felix ziet als dé expert van deze ziekte. Hij heeft het, zij niet en zij wil weten wat dat voor hem betekent, hoe hij het beleeft en wat hij van zijn omgeving nodig heeft. En dit leidt uiteindelijk tot vele gesprekken waarin Felix haar meeneemt in ervaringen, observaties en gedachten. Anne-Mei leert te luisteren, ook al liggen er honderd vragen op het puntje van haar tong. Door echt te luisteren gaat ze Felix steeds meer begrijpen.

Het is natuurlijk niet de bedoeling dat ik hier een hele samenvatting schrijf van het boek. Maar ik hoop dat ik jullie hiermee toch enthousiast heb weten te maken het te lezen.

Voor wie is dit boek geschikt?

Voor iedereen die iemand kent met de ziekte dementie en die echt het contact met die persoon wil aangaan. Dus voor mantelzorgers en zorgverleners. En misschien ook wel voor de persoon met beginnende dementie die opgelucht adem kan halen na te lezen dat hij/zij er gewoon nog toe doet.

Luister de podcast
'Terwijl je weet'

Er is een hoofdstuk dat, wat mij betreft, eruit geschraapt had kunnen worden. Dat is hoofdstuk negen. Daarin beschrijft Anne-Mei op welke hobbels ze is gestuit in haar onderzoek en bij het proberen te implementeren van de sociale benadering van mensen met dementie. Wel bedroevend om te lezen dat geldstromen worden stopgezet en dat niet alle zorgverleners op de werkvloer haar nieuwe inzichten gelijk omarmen. Maar het hoofdstuk doet wat mij betreft een beetje af aan waar het boek werkelijk om gaat, namelijk: mensen met dementie blijven zien als mensen!

Tot slot nog een luistertip

Er is ook een hele mooie podcast waarin de sociale benadering dementie centraal staat, 'Terwijl je weet' van Max Boogaard en Joeri Bakker. Scan de QR-code om 'm te luisteren.

september

Het SchiedamsKoor

Zaterdag 27 september, 14.00 uur
in de tuin (bij lekker weer),
anders in Bras22 in Harg-Spaland

Dit koor zingt zowel klassieke
stukken als moderne, populaire
stukken.

oktober

Vaartland popkoor én popkoor Pleasure

Zaterdag 4 oktober, 14.30 uur
in de Grote Vaart in Vaartland

Samen zingen!

Zangeres Linda

Zondag 5 oktober, 14.30 uur
in de Havenzaal in Frankeland

Staat garant voor een hele gezellige
middag met nummers die u
allemaal kunt meezingen.

oktober

Bridge Town Jazz Band

Zondag 19 oktober, 14.30 uur
in de Havenzaal in Frankeland

Een samenstelling van
jazzmuzikanten, die gedurende
meer dan 25 jaar hun sporen
hebben verdiend bij verschillende
jazzorkesten.

november

Tricolore

Zaterdag 8 november, 14.30 uur
in de Grote Vaart in Vaartland

Drie kleurrijke gitaristen!

Hennie van Buren

Zondag 9 november, 14.30 uur
in de Havenzaal in Frankeland

Mis het niet, het wordt weer een
feestje.

oktober

Mrs. C. (tenorsaxofonist en zangeres Christine Windmeijer)

Woensdag 15 oktober, 14.00 uur
in Bras22 in Harg-Spaland

Zij combineert haar warme
saxofoonluid met haar unieke,
diepe stem.

The Forces Sweethearts

Woensdag 15 oktober, 19.00 uur
in de Grote Vaart in Vaartland

Liedjes uit de jaren '30, '40 en '50 in
de stijl van The Andrews Sisters.

november

Groots Meezingconcert met DJ Sjaak

Woensdag 19 november, 14.00 uur
in de Flamingo in Harg-Spaland

Dat wordt meezingen!

december

Johnny Valentino + Sinterklaasviering voor bewoners

Vrijdag 5 december, 14.00 uur
in Bras22 in Harg-Spaland

Gezelligheid en een feestje bouwen
staan centraal!

Vlaardings Mannenkoor Orpheus

Zaterdag 13 december, 14.30 uur
in de Grote Vaart in Vaartland

Kerstconcert.

Bourgondische maaltijd en middeleeuwse muziek

Tekst en beeld door Coen Meeder, redactiefotograaf

Het was nog rustig in de Serre toen ik binnenkwam. Dus schoof ik even aan bij die vriendelijke meneer die altijd een van de eersten is.

Samen hartelijk gelachen. Zeker toen ik hem vroeg of hij vandaag ook everzwijnen kwam eten. "Ja, en de botten op de grond gooien," was zijn antwoord.

Everzwijnen zijn het bij de bourgondische maaltijd niet geworden, maar de kok had zijn uiterste best gedaan om wat lekkers te serveren. Men kon kiezen uit een gebraden kippenpoot of een gebraden beenhammetje. Met vooraf een heerlijk soepje.

En alles ging er vlot in. Iedereen zat al snel heerlijk te smikkelen.

Maar... zoals het er bij een bourgondische maaltijd aan toe gaat, was het dringend advies van Everien om de maaltijd met de handen te nuttigen.

Bij de soep was dat al niet zo eenvoudig, al was er een slimme dame die een fors rietje had meegenomen, waarmee ze de soep opslurpte.

Tijdens de maaltijd kwamen drie muzikanten van het middeleeuwse muziekensemble 'Goet ende Fyn' de zaal binnen. Zij speelden prachtige middeleeuwse muziek, met af en toe een uitstapje naar de tegenwoordige tijd. En die liedjes waren herkenbaar; er werd spontaan meegezongen.

Als afsluiting van de maaltijd werd er nog een heerlijk ijsje geserveerd.

Deze middag is letterlijk goed in de smaak gevallen. De foto's spreken voor zich.

‘Rouwarbeid’

Door Annelies van Breukelen, redacteur

Wat als uw partner naar het verpleeghuis gaat omdat het thuis, vanwege dementie, echt niet meer gaat? Op dat moment razen er misschien wel duizenden stemmetjes door uw hoofd – die niet echt helpend zijn en elkaar misschien ook tegenspreken, zoals:

- Ik ben een slechte partner, ik hoor toch tot haar dood voor haar te zorgen.
- Wat fijn dat ik nu weer meer tijd krijg voor mijzelf.
- Is het niet egoïstisch als ik straks met mijn dochter een paar dagen op vakantie ga terwijl mijn vrouw in het verpleeghuis woont?
- Eindelijk weer rustig slapen.
- In het verpleeghuis kunnen ze vast niet zo goed voor haar zorgen, als ik dat deed.
- Enzovoort, enzovoort.

Aan de ene kant is daar het verdriet, omdat uw partner niet meer de partner is die zij eerst was: u bent haar ‘verloren’ aan de dementie. En aan de andere kant verschijnt daar ook de opluchting van de verhuizing van uw partner, omdat u hiermee uw eigen leven weer een stukje terugkrijgt. Het leven dat u bent kwijtgeraakt aan de dementie van uw partner.

“Mis je je vrouw?” vroeg mijn broer aan mij op een verjaardag, terwijl mijn vrouw een paar stoelen verder zat. ik moest mijn tranen bedwingen. We komen op verjaardagen als man en vrouw maar de vrouw die zij ooit was, was door de dementie opgeslokt.

Dit is een citaat dat te vinden is op de website dementie.nl. Het schetst hoe pijnlijk het is om een partner aan dementie te verliezen.

Eerst probeert u thuis misschien nog het leven te leiden zoals dat altijd ging: samen ontbijten, samen boodschappen doen, samen een wandelingetje

maken en samen slapen. Maar als uw partner met dementie steeds meer achteruitgaat, zijn al die gezellige samenzijn-momenten niet meer zo vanzelfsprekend. Uw partner wil opeens niet meer ontbijten, stoot bijna dagelijks de beker melk om, u raakt uw partner kwijt in de supermarkt, het wandelingetje wordt valgevaarlijk en de nachtelijke onrust is niet te overzien omdat uw partner met dementie de hele nacht loopt te spoken door het huis, op zoek naar het toilet dat zij opeens niet meer kan vinden.

Het is vaak iemands omgeving, de thuiszorg of de casemanager die aangeeft dat het echt niet meer zo kan. Een opname in het verpleeghuis kan dan een goede oplossing zijn. Maar voelt u dit als de beste oplossing? Hoe ziet het leven eruit als zij daar woont? Dan zal het plotseling erg stil zijn thuis. U wilt uw vrouw misschien wel liever kwijt raken in een supermarkt dan kwijtraken aan het verpleeghuis. Liever nog de warmte van uw vrouw naast u voelen in bed dan een leeg bed. En aan de andere kant weet u ook dat het zo beter is. In ieder geval voor u en hopelijk ook voor uw vrouw. Want ook al slaat de dementie toe, uw vrouw voelt zich in eerste instantie meer thuis bij u dan in het verpleeghuis.

En natuurlijk, u kunt nog iedere dag naar haar toe. Maar voelt het nog steeds of u naar uw vrouw gaat? Misschien herkent zij u niet meer. En u telt uw zegeningen voor de momenten dat het weer even voelt als vroeger. Met die hoop keert u iedere keer weer naar het verpleeghuis terug. Gewoon omdat u door de dementie heen uw vrouw lief heeft.

Als uw partner lijdt aan dementie, lijdt u met haar mee. De weg is zwaar, en iedereen belooft deze weg op zijn eigen manier.

Manu Keirse (psycholoog en rouwdeskundige) verwoordde het heel treffend in het KRO-NCRV televisieprogramma ‘De verwondering’ (terug te kijken via NPO Start): “Rouw kun je niet verwerken, je neemt het je hele leven mee.”

Keirse is wars van de uitspraak dat rouw te verwerken is. En dat is voor u misschien wel een opluchting om te horen. Want vaak is het ook de omgeving die vindt dat het leven weer ‘gewoon’ opgepakt moet worden.

En natuurlijk, dat lukt op den duur steeds beter. Maar iedere keer als ernaar wordt gevraagd (“Hoe is het voor jou dat je vrouw in het verpleeghuis zit?”), dan voelt u weer dat geknaag aan uw hart. U antwoordt misschien met de woorden: “Het is beter zo, en ze zorgen goed voor haar.” Maar uw hart zegt: “Dit is niet wat ik heb gewild, ik wilde samen met haar fijn oud worden.”

Manu Keirse zegt: “Rouw is de achterkant van liefde.” Hoe sterker de liefde, hoe groter de rouw.

Afbeelding door Charlotte D'heenede

Hij noemt graag het woord ‘rouwarbeid’. Daarmee bedoelt hij dat rouw niet een statisch gegeven is. Het verdriet is niet iedere dag hetzelfde.

Om beter met de rouw om te gaan adviseert hij de volgende vier taken om te doen:

1. **Zie de realiteit onder ogen.** Hoe pijnlijk ook, maar pas als u erkent dat u mateloos verdrietig bent dat het zo is gelopen, kan pas ruimte worden gecreëerd voor de volgende stap.
2. **De pijn van het verdriet aanvaarden.** Natuurlijk wilt u liever niet huilen als uw lieve zus bij u langskomt. Of oneindig boos worden wanneer een knoop van uw broek eraf valt en u weet dat alleen uw vrouw dat snel kon repareren. En u eigenlijk vandaag liever wilde gaan vissen maar u uit schuldgevoel toch maar weer de wandeling maakt naar het verpleeghuis.
3. **Aanpassen aan het leven zonder haar.** Manu Leirse adviseert juist: “Ga weer eens vissen en ga een paar dagen op vakantie met uw dochter.” Daarmee wordt u weer meer u zelf en niet alleen de partner van uw vrouw met dementie.
4. **Opnieuw leren genieten terwijl u de herinnering bewaart.** Want nu is uw vrouw misschien 85 jaar, weet ze zichzelf niet meer aan te kleden, weet ze niet meer welke dag het is vandaag en is ze na vijf minuten al vergeten dat de kleinkinderen op bezoek zijn geweest. Maar diezelfde vrouw heeft u liefgehad, heeft uw kinderen gebaard, heeft die leuke vakanties geregeld en maakte grapjes met de kleinkinderen. Die vrouw zal altijd blijven bestaan in uw herinnering.

Volgens Manu Keirse is er werk aan de winkel wanneer u rouwt. Vandaar ook het woord ‘rouwarbeid’.

Noot van de redactie: dit artikel is geschreven vanuit het perspectief van een gezonde man en zijn zieke, vrouwelijke partner. Uiteraard kunt u dit artikel ook lezen vanuit een vrouwelijk perspectief (met vrouwelijke of mannelijke zieke partner), of vanuit een mannelijk perspectief met een mannelijke zieke partner.

De vaste mannen

Door Kristy de Gier, activiteitenbegeleider

De bewoners hebben het er nog over! Ze waren laaiend enthousiast, dankzij deze muziek waarbij je niet stil kon blijven zitten. Helaas was niet iedereen daartoe in staat, anders was de brasserie zeker één grote dansvloer geworden.

Een van de bewoonsters wilde dan ook niet gelijk gaan zitten bij binnenkomst. Zij bleef minstens een kwartier lang achter haar rollator staan, met een hand in de lucht. "Heerlijk!" zei ze.

Een ander zei: "Geweldig en lekker luid. Na zo'n middag voel je je weer volledig opgeladen!"

Pubquiz

Tekst en beeld door Coen Meeder, redacteur en redactiefotograaf

"Handen bij de knop en pas drukken als de vraag helemaal gesteld is." Activiteitenbegeleider Faith was helemaal in haar element als quizmaster van de pubquiz in Schiewaegh.

Bijgestaan door twee charmante assistentes vuurde ze de meest ingewikkelde vragen af op de deelnemers. Die waren verdeeld in vier teams. Te weten team Kristal, team Jut en Jul, team kopje Tuttebollen en team de Zonnebloempjes.

Er waren teams die eerst hard gingen nadenken wat het antwoord was, maar dan waren ze net te laat en ging de punt naar een ander team. Al gauw werd er dus een strategie afgesproken. "Eerst drukken en als we dan de beurt hebben kunnen we altijd een gokje wagen". Uiteindelijk was er 33% kans dat het antwoord goed was.

Wie er uiteindelijk gewonnen heeft dat kan ik u helaas niet vertellen. Toen was uw verslaggever al op weg naar een van de miljoenen magnumijsjes die er per jaar in Nederland verorberd worden. Ook zo'n vraag waar niet iedereen het goede antwoord op wist. Al met al weer een leuke middag in Schiewaegh.

Een koffer vol vertier

Door Kristy de Gier, activiteitenbegeleider

Schrijver en theatermaker Tom Schotten was op bezoek in het Jacobs Gasthuis. In zijn theatervoorstelling combineerde Tom korte verhalen met bekende liedjes. Om deze verhalen te illustreren gebruikte hij rekvisieten. Ook zocht hij met veel plezier de interactie met het publiek op.

De onderwerpen van de verhalen waren uiteenlopend, onder meer zijn eerste liefde, zijn grootste blunder en alles daar tussenin kwamen aan bod.

De bewoners hebben gelachen en meegezongen. Een van de bewoners zei vrolijk: "Dit was weer eens even iets anders!"

Eten en drinken bij de Frankelandgroep

In onze locaties Frankeland, Harg-Spaland, Jacobs Gasthuis en Vaartland kunt u genieten van een ‘High Five-diner’, een exclusief viergangendiner van hoge kwaliteit.

High Five-diner

Tijdens een High Five-diner serveren wij u, onder begeleiding van livemuziek, een smakelijk viergangendiner met een kopje koffie of thee toe. Overige dranken zijn niet bij de prijs inbegrepen.

Iedereen is van harte welkom! U dient zich wel van tevoren bij de horeca/keuken van de locatie aan te melden. Bewoners van Schiewaegh kunnen zich, indien gewenst, aanmelden voor het High Five-diner in een van de andere locaties.

Hiernaast vindt u de data van de High Five-diners per locatie. De inloop in Jacobs Gasthuis, Harg-Spaland en Vaartland is vanaf 16.45 uur.

Let op: in locatie Frankeland is de inloop dit jaar vanaf 12.45 uur.

- Kosten per persoon voor een High Five-diner:
- bewoners en broodmaaltijd/warme-maaltijdabbonnementhouders: € 20,50
 - huurders en overige prijsgereduceerden: € 28,50
 - overige bezoekers: € 38,-

Ook gasten met speciale dieetwensen of een voedsel-allergie kunnen heerlijk eten bij ons. U kunt vooraf, bij uw reservering, kenbaar maken waarmee wij rekening moeten houden.

Locatie	Data
Frankeland	Zaterdag 6 december
Harg-Spaland	Vrijdag 26 september
Jacobs Gasthuis	Zaterdag 13 december
Vaartland	Dinsdag 16 en woensdag 17 december

Menu september

Amuse

Kipspiesje met terriyakisaus

Soep

Courgette-knoflooksoep

Hoofdgerecht

Kalfsossobucco met tomatensaus

Bloemkool uit de oven

Gestooft prei met kappertjes

Ovenkrieltjes met rozemarijn

Dessert

Frambozencrèmetaartje met slagroom

Menu december

Amuse

Wildbitterbal met truffelmayonaise

Soep

Heldere gevogeltebouillon met tuinkruiden

Hoofdgerecht

Hoender-appelrolletje met een gekaramelliseerde knoflookjus, stoofpeertjes, een bundeltje van haricots verts met spek en gefrituurde dennenappeltjes

Dessert

Torentje van citrusmousse met een bolletje bloedsinaasappel

Smulmiddagen

In alle locaties van de Frankelandgroep worden ‘Smulmiddagen’ georganiseerd. Deze laten zich het best omschrijven als een ‘heerlijk tussendoortje in de middag’ en vinden elke drie maanden plaats.

De data van de Smulmiddagen worden op alle locaties ruim van tevoren via posters aangekondigd. Het overzicht hieronder geeft alvast een idee van wat er geserveerd zal worden.

Maand	Wat valt er te smullen?
November	Warme Apfelstrudel met saus en een kopje koffie

Kosten per persoon voor de ‘Smulmiddag’:

- bewoners: gratis
- huurders (met of zonder broodmaaltijd / warme maaltijd abonnement) en overige prijsgereduceerden: € 6,-
- overige bezoekers: € 10,-

Hopelijk mogen de locaties u binnenkort verwelkomen!

Roofvogelshow

*Door Sandra Verbrugge, activiteitenbegeleider
Beeld door Coen Meeder, redactiefotograaf*

Op woensdag 18 juni organiseerden we een roofvogelshow op de parkeerplaats voor Frankeland. Het was die dag prachtig weer.

De show werd verzorgd door een vogelaar van roofvogels en uilen uit Dinteloord. De vogelaar vertelde heel veel over de vogels die hij had meegenomen en betrok daarbij ook het publiek. De bewoners hebben er weer van genoten: niet alleen op de parkeerplaats maar ook vanaf de balkons.

Op pad met de bezoekers van de Roze Salon

Door Gizela Jonas, activiteitenbegeleider i.o.

Op dinsdag 24 juni vond het jaarlijkse uitje plaats van de bezoekers van de Roze Salon. Dit jaar was de bestemming villa 'De Pastorie' in het sfeervolle Rockanje.

De voorbereidingen waren al maanden van tevoren getroffen, maar zoals zo vaak in Nederland, bleef het weer een onzekere factor. Gelukkig lieten we ons daar niet door tegenhouden en werd het alsnog een gezellige en geslaagde dag.

Rond 10.30 uur arriveerden de eerste gasten bij de villa. Ze werden hartelijk ontvangen en genoten in de tuin van een kopje koffie met een heerlijk gebakje. Het weer was op dat moment nog aangenaam, wat het mogelijk maakte om buiten te zitten en rustig bij te praten.

Na de koffie gingen de meeste bezoekers op pad om het charmante dorpje Rockanje te verkennen. Terwijl zij genoten van de omgeving en de plaatselijke winkeltjes, bleven Guus, Jan, Jolanda en Gizela achter om de lunch voor te bereiden.

Helaas sloeg het weer om en begon het te regenen, waardoor we genooddaakt waren om de lunch binnen te serveren. Ondanks dit kleine ongemak genoten de aanwezigen van een smakelijke en gezellige maaltijd.

Na de lunch werd de groep opgesplitst in kleinere gezelschapjes. Een aantal bezoekers bleef in het dorp om te winkelen en een terrasje te pakken met een borrel erbij. Anderen bleven in de villa en vermaakten zich met spelletjes en gezellige gesprekken. Een derde groep besloot een wandeling naar het strand te maken. Hoewel het inmiddels wat begon te druppelen en de wind toenam, hield dat

onze Jos niet tegen: hij had beloofd een duik in zee te nemen en tot ieders bewondering hield hij zich aan zijn woord!

Rond 16.00 uur keerde iedereen terug naar de villa. Er werd gelachen, verhalen werden uitgewisseld en de sfeer zat er goed in.

Voor het diner hadden we gekozen voor een heerlijke rijsttafel van de lokale Chinees. De bezoekers genoten zichtbaar: er werd goed gegeten, er werd wijn geschonken en sommigen gingen zelfs voor een tweede ronde.

Aan het einde van de dag werden Gizela, Erika en de andere vrijwilligers hartelijk bedankt door de bezoekers van de Roze Salon voor hun betrokkenheid en organisatie. Dankzij hun inzet werd het, ondanks het wisselvallige weer, een uitje om met plezier op terug te kijken.

Agenda Roze Salon

Vindt u het soms lastig om openlijk over uw seksuele geaardheid of genderidentiteit te praten? Of komt u graag op een ontspannen manier in contact met bijvoorbeeld lesbische, homoseksuele, biseksuele, transgender en/of interseksuele ouderen (LHBTI-ouderen)?

Dan bent u van harte welkom bij de Roze Salon! De Roze Salon vindt plaats op iedere laatste dinsdag van de maand van 14.30 tot 16.30 uur in Frankeland.

De eerstvolgende bijeenkomsten zijn op:

- **Dinsdag 30 september**
Vakantieverhalen! En: hoe kom je de winter door?
- **Dinsdag 28 oktober**
Roze in blauw (politie)
- **Dinsdag 25 november**
Jaarafsluiting

Bij binnenkomst kunt u zich melden bij de receptie en wordt u opgevangen door een van onze medewerkers. De toegang tot de Roze Salon is vrij en vooraf aanmelden is niet nodig.

Wees welkom!

Wintertijd

Op zondag 26 oktober gaat de klok 's nachts om 3.00 uur een uur achteruit.

Dat betekent dat u dus een uur langer kunt uitslapen.

Ik (mantel)zorg, u (mantel)zorgt, wij (mantel)zorgen

Door Annelies van Breukelen, redacteur Beeld door Coen Meeder, redactiefotograaf

Op zoek naar een mooi mantelzorgverhaal klop ik aan bij de zusterpost van afdeling 4 in locatie Frankeland. Ik ben blij verrast als de hoofdzuster mij een hele rij aan namen weet te noemen van mantelzorgers die actief betrokken zijn bij de cliënt op de afdeling. “Ze doen niets in de zorg,” zegt de hoofdzuster min of meer verontschuldigend, “maar we kunnen echt op ze bouwen als het om welzijn gaat!”

Een van de mantelzorgers van het lijstje is de zus van mevrouw Breedveld-Daalmeijer. Mevrouw Breedveld-Daalmeijer (later verneem ik dat ik haar Thea mag noemen) woont tegenover de zusterpost. Dus het leek mij een handig idee om gewoon eerst maar eens bij haar aan te kloppen of ze dit wel goed vindt. Haar deur staat open en ik zie een vrouw rechtop in haar stoel naar de televisiekijken. O nee, niet kijken maar luisteren. Thea is namelijk blind. Ze ontvangt mij hartelijk en geeft gelijk haar goedkeuring en eindigt haar zin met: “Neem wat lekkers.” Op het tafeltje voor haar staan twee schalen met lekkers. Maar toch bedank ik. Ik heb net geluncht.

Een paar dagen later loop ik weer de kamer binnen van Thea. Haar zus, Tony Daalmeijer, en haar zwager, Jan van Loenen, zijn aanwezig en ze vinden het een prima plan om aan deze rubriek mee te werken.

Ik merk gelijk al op dat Tony een echte actieve mantelzorger is. Want met haar 76 jaar zit ze duidelijk nog niet stil achter de geraniums. Ze helpt ook haar dochter met het huishouden en ze is tevens vrijwilliger in de bibliotheek in de Gorzen. Bij haar zus Thea komt ze iedere maandag-, woensdag- en vrijdagmiddag.

Tony is blij, vertelt ze, dat Thea in Frankeland woont, nu alweer zo’n kleine drie jaar. Daarvoor woonde Thea nog zelfstandig in Delft. Naast de achteruitgang van het zicht van Thea lijdt zij ook aan spierdystrofie wat haar bewegingsmogelijkheden steeds meer beperkt. Zus Tony was er nooit echt gerust op of het allemaal wel goed ging in het huisje in Delft. Daarom had ze een belgroep met haar broer opgesteld zodat Thea iedere dag even gebeld werd om te horen of alles goed ging. Op een dag werd Tony door haar broer gebeld. Thea had de telefoon niet opgenomen. Tony ging met Jan direct naar Delft en daar vonden ze Thea bewusteloos en met een bloedend gezicht op de grond. Met ambulance naar het ziekenhuis en nadat Thea stabiel was werd ze doorverwezen naar het Zonnehuis in Vlaardingen.

Teruggaan naar huis was geen optie meer. De kans om weer te vallen was groot. Maar het Zonnehuis was niet wat Tony voor ogen had. Het was vanuit de Gorzen te ver weg. Met veel inspanning is het Tony gelukt om een plaatsje te krijgen voor Thea in Frankeland. “Precies de juiste kamer,” aldus Tony - en Thea bevestigt het. Thea houdt wel van een beetje reuring om zich heel en de kamer voor de zusterpost is daarom voor haar extra geschikt.

En nu natuurlijk de vraag wat Tony zoal voor mantelzorgtaken doet, nu Thea in Frankeland woont. Twee keer per maand gaat Tony met Thea naar de bingo en Tony zorgt dan dat Thea mooi is aangekleed. In het verleden ging ze ook altijd met Thea naar de muziekmiddagen op zondag in de Havenzaal. Verder doet Tony de boodschappen zoals verzorgingsproducten, nieuwe kleding, eventueel nieuw beddengoed en altijd wat lekkers voor de verzorging. Daarnaast doet Tony wekelijks de was voor Thea en houdt ze haar financiën bij. Maar Tony komt natuurlijk ook gewoon voor de gezelligheid. Voor het kletspraatje, want daar heeft de verzorging niet altijd tijd voor.

En wat doet Jan? Hij is Tony’s steun en toeverlaat. Als Tony onverwachts niet bij Thea langs kan dan neemt Jan het van haar over en als er zware boodschappen getild moeten worden dan staat Jan ook voor Tony klaar en rijdt hij haar naar Frankeland.

Ik vraag nog even of ze ook wel eens gaan wandelen met Thea. Maar Thea zegt gelijk resoluut: “Daar heb ik helemaal geen zin in, laat mij maar lekker op mijn kamertje.”

Ze zijn blij dat de samenwerking tussen hen en de zorg zo fijn verloopt. Ik kijk naar Thea. Van haar gezicht is niet veel af te lezen. Haar gesloten ogen en haar wat starre gelaat geven mij geen indruk of ze echt tevreden is. Maar als ik het haar vraagt dan komt een volmondig “Ja.”

Mooier kan ik het interview niet eindigen.

Oog op de natuur

De Amerikaanse rivierkreeft

Door Ad Bakker, macro-fotograaf en Carien Kemink, redacteur

De rode Amerikaanse rivierkreeft is, net als de groene halsbandparkiet, een hinderlijke exoot. Oorspronkelijk komt hij uit Zuidoostelijk Amerika en Mexico. Aquariumhouders zijn de oorzaak van deze verspreiding.

Mensen die deze kreeften in hun aquarium hadden en er op een bepaald moment vanaf wilden, gooiden ze in sloten en vijvers; eigenlijk uit humanitaire overwegingen. Ze gunden de beesten nog een leven elders, er niet bij nadenkend dat deze kreeften meesters zijn in het zich vermenigvuldigen. En omdat ze weinig natuurlijke vijanden hebben in Nederland was er binnen no time sprake van een ware kreeftenplaag.

Ze vreten letterlijk de hele vijver en/of sloot leeg. Ook de vegetatie moet er aan geloven. Wat nóg erger is, ze graven holen aan de kanten van de

sloten, vijvers en dijken, zodat die kunnen verzakken met alle nare gevolgen van dien.

Ook verspreiden ze de kreeftenpest, waar ze zelf immuun voor zijn, maar waar de inheemse rivierkreeft aan overlijdt. Wanneer ze het niet meer naar hun zin hebben, doordat de voedselvoorraad bijvoorbeeld op is, klimmen ze op de kant en gaan op zoek naar een nieuwe sloot. Ze kunnen bijna twee dagen op het droge overleven. Met man en macht wordt er met netten op ze gejaagd, en ze worden met honderden tegelijk gevangen maar dit is voorlopig nog een verloren wedstrijd.

Tot wel 600 eitjes per keer worden door het vrouwtje onder de staart goed verzorgd. Ze houdt zich schuil tot de kinders geboren zijn. En zolang de geboorte-aantallen de vangsten overschrijden, spreken we nog steeds van een kreeftenplaag.

De Amerikaanse rivierkreeft is geen zwemmer. Hij loopt over de bodem van de sloot: wanneer hij op zoek gaat naar nieuw leefgebied, loopt hij over land en dat zijn de momenten dat je zo'n kreeft het vaakst tegenkomt. En het zijn natuurlijk wel prachtige beestjes om te zien.

Menig vader zal met zijn kinderen weleens op kreeftenjacht geweest zijn; ik zie ze regelmatig op en langs de Harreweg. Je moet wel oppassen voor de scharen, die zijn erg scherp en ze kunnen er hard mee knippen. Dat maakt de jacht erop wel nog wat spannender.

Al gaan ze zelf wel op zoek naar nieuw leefgebied, het is verboden om ze bewust in een andere sloot uit te zetten. Want dat houdt in een nieuwe 'besmette' sloot, nieuw en (voorlopig) vers voedsel, dus ook meer nakomelingen, dus nog meer overlast. Snoek, rat, reiger en soms een meeuw zijn dan wél gek op kreeft maar krijgen ze niet weggegeten.

Moeten we dan maar met zijn allen dagelijks kreeft gaan eten? De Amerikaanse rivierkreeft is zeker wel eetbaar en in sommige gerechten een delicatessen, maar toch wordt teveel eten afgeraden. Er zitten veel schadelijke stoffen in deze kreeft. Van een enkele keer kreeft zal je niets oplopen maar bij grote hoeveelheden zijn er wel degelijk gezondheidsrisico's. En zo zijn we voorlopig dus nog niet van dit plaagdiertje verlost. Gelukkig hebben veel knappe koppen zich inmiddels verzameld om de schade aan ons eco-systeem te verminderen, dus wij kunnen weinig anders doen dan er mooie foto's van maken. Al waren dit soort foto's ooit heel bijzonder: tegenwoordig zijn ze vast onderdeel van onze omgeving. Helaas!

Op de koffie bij... De heer Aad de Jong uit Harg-Spaland

Door Carien Kemink, redacteur Beeld door Coen Meeder, redactiefotograaf

Een drukke bedoening in Kethel

Adrianus Josephus de Jong, 88 jaar geleden geboren in de bedstee van een grote boerderij aan de Kerkweg in Kethel. Hij wijst trots op een schilderij aan de muur waarop een grote boerderij staat afgebeeld. De jongste van elf kinderen, en dat heeft als bijna logisch gevolg dat hij de enige nog in levende van zijn familie is.

Zijn hart ligt in de tuinderij

Hij slaapt met drie broers boven de koeienstal, want ruim is het allemaal niet. Zijn vader is boer; ze hebben koeien, schapen en kippen. Oh... en een konijn. Hij gaat naar het bewaarschooltje bij de Jacobuskerk, en volgt tot zijn veertiende onderwijs.

Dan vraagt de buurman of Aad geen zin heeft om bij hem in de tuin te komen werken. Dat is een goede leerschool voor hem; hij houdt van de natuur, van het buitenleven. Hij zal nog bij verschillende bazen aan het werk gaan, maar altijd in de tuinderij. Aad zal 30 jaar lang bij de plantsoenendienst werken, waarvan 20 jaar in het Beatrixpark. Maar nu gaan we te snel in het verhaal.

Het huis wordt langzaamaan leger

Als jongste wordt hij toch wel een beetje verwend; hij kan het met alle broers en zussen goed vinden. Hij is vooral gek op zijn moeder, die helaas vrij jong overlijdt. Met zijn vader heeft hij nooit zo'n innige band gehad. De meeste broers en zussen vinden

een partner, maar Aad is niet actief op zoek. Hij woont lang thuis maar heeft naast zijn werk genoeg hobby's. Hij zit jarenlang op een gymnastiekvereniging, fietst graag en veel en zingt bij een zangkoor.

Zoekt en gij zult vinden

Aad is dus gewoon een laatbloeier. Op zijn dierendertigste is hij nog altijd vrijgezel, wat hij prima vindt. Hij kan uit tot wanneer hij wil, zijn leventje verloopt prima. Tot een vriend hem probeert te koppelen aan de nicht van zijn vrouw. Aad stribt eerst nog wat tegen: "Moet dat nou per se?" Maar hij trekt toch de stoute schoenen aan, gaat naar haar woonhuis, belt aan en zegt: "Ik kom voor jou". Hij krijgt een kopje koffie aangeboden, en op een bepaald moment zegt ze: "Wat heb je mooie ogen" en dan is hij verkocht. Daar is de liefde dan eindelijk. Hij heeft er 34 jaar op gewacht, maar eenmaal verkering met Plonie gaat het snel. Binnen een jaar trouwen ze.

Bijna vijfenvijftig jaar getrouwd

Tijd voor een pauze: een kopje koffie met een speculaasje en daar komen de foto's op tafel. Vraag van mij: "Hoe lang bent u getrouwd geweest?" Hij kijkt me verbaasd aan. "Ze is nog niet dood hoor. Ze leeft nog en wordt dit jaar ook 88."

Dat vereist natuurlijk enige uitleg. Zijn levensverhaal in verkorte versie: hij trouwt op zijn vierendertigste, maar het zal nog vier jaar duren, voordat ze kinderen krijgen.

Om ervoor te zorgen dat die kinderwens in vervulling gaat maken ze zelfs nog een reis naar Lourdes. Er worden twee zoons geboren en daar zijn ze samen dolgelukkig mee. Het zijn twee fijne kinderen, die zonder problemen groot groeien. Inmiddels zijn ze allebei getrouwd en zijn Aad en Plonie opa en oma van drie kleinkinderen.

Een vreemd ziektebeeld

Het lijkt dus allemaal koek en ei tussen Plonie en Aad en héél lang is dat het ook. Aad gaat met plezier iedere dag naar het Beatrixpark, waar hij zich kan uitleven tussen de planten. Door zijn werk kent hij veel Schiedammers, vaste wandelaars in het park. Maar op een bepaalde leeftijd verandert Aad. Hij kan er niet exact de vinger opleggen wanneer dat begonnen is, maar hij zoekt steeds meer ruzie met zijn vrouw. In elk huwelijk komen uiteraard ruzietjes voor, die Plonie altijd afdoet met 'wat gebeurd is, is gebeurd! Maar het gaat niet goed in Aad's hoofd af en toe en in die buien gaat het thuis fout. Hij heeft er geen naam voor. Of het nou Alzheimer is of dementie, het verziekt de sfeer binnen hun relatie en maakt samen blijven wonen eigenlijk steeds moeilijker, voor haar maar zeker ook voor hem.

Living apart together

Een kleine twee jaar geleden wordt besloten dat Aad verzorgder moet gaan wonen. Zijn beide zoons vinden deze locatie in Harg-Spaland en zorgen dat Aad in korte tijd naar een keurig opgeknapt kamer verhuist. Probleem opgelost zou je zeggen. Maar niets is minder waar. Na 53 jaar huwelijk in één klap gescheiden van elkaar, dat heeft even tijd nodig.

Aad heeft het vreselijk moeilijk het eerste half jaar, mist zijn oude thuissituatie en maakt daardoor met iedereen om hem heen ruzie. Hij geeft dat nu eerlijk toe, hij is in die periode niet makkelijk. Maar het begint langzaam aan te wennen. Hij gaat regelmatig naar zijn vrouw, die nog altijd zelfstandig op de Molensingel woont en zij komt vaak bij hem langs. Hij begrijpt inmiddels wel dat die 'scheiding' ervoor gezorgd heeft dat ze nog steeds getrouwd zijn.

De toekomst

Plonie is ondertussen ook 88 en nog 'redelijk' gezond, maar ook zij kan natuurlijk gaan sukkelen, waardoor thuiswonen geen optie meer is.

"Dan komt ze deze kant op" zegt hij resoluut. "Daar gaan ze echt wel een oplossing voor vinden!" Aad woont hier nu met veel plezier, en benadrukt meer-malen dat de verzorging en de hulp van iedereen in het verzorgingshuis geweldig is.

Hij doet met diverse activiteiten mee beneden; zo heeft hij gisteren nog een bloemstukje gemaakt. Ontbijt en lunch gebruikt hij op zijn kamer, maar voor de warme maaltijd meldt hij zich iedere avond beneden.

Aad beseft heel goed dat hij niet het eeuwige leven heeft. Nu hij zich bij een aantal dingen heeft neergelegd, voelt hij zich een stuk rustiger. Genieten van de resterende tijd die het leven nog voor hem in petto heeft.

Dat doet hij onder andere met luisteren naar zijn favoriete elpee met marsmuziek. De hoes heeft zijn beste tijd gehad maar geeft wel weer hoe vaak hij is gebruikt.

Aad kijkt nog eens om zich heen met een zeer tevreden blik. Het ziet er ook allemaal spic en span uit. Dat doet hij allemaal zelf, hij houdt het goed bij. En met de hulp van de verzorging ziet hij de toekomst hier in Harg-Spaland met vertrouwen tegemoet. Wie weet ooit weer samen met zijn vrouw.

Agenda

Alzheimer Café en Parkinson Café

Alzheimer Café

Heeft u te maken met geheugenproblemen of (beginnende) dementie of zorgt u voor een naaste met dementie? Wilt u meer informatie over deze ziekte, in gesprek komen met professionals en/of contact hebben met lotgenoten?

U bent van harte welkom om naar het Alzheimer Café Schiedam te komen! De Frankelandgroep organiseert elke maand een Alzheimer Café in Frankeland om 19.30 uur.

De eerstvolgende edities zijn:

- **Dinsdag 14 oktober**
Mentorschap en bewindvoering, door een spreker van Stichting Veritas Vertegenwoordiging
- **Dinsdag 11 november**
'Levenstestament' door Jeroen Krabbendam van Van der Valk notarissen
- **Dinsdag 9 december**
Kerstborrel en jaarafsluiting

Toegang is gratis, aanmelden is niet nodig.

Bezoek voor het volledige programma en tijden:
www.frankelandgroep.nl/alzheimer-cafe

Parkinson Café

Heeft u Parkinson of zorgt u voor een naaste met Parkinson? Wilt u graag meer informatie over deze ziekte, in gesprek komen met professionals en/of in contact komen met lotgenoten? U bent van harte welkom om naar het Parkinson Café te komen!

De Frankelandgroep organiseert één keer per twee maanden een Parkinson Café in Frankeland om 19.30 uur. De eerstvolgende editie is op dinsdag 18 november, met als thema: 'Levend verlies bij de ziekte van Parkinson' door Marieke Jansen, GZ-psycholoog bij Argos Zorggroep.

Toegang is gratis, aanmelden is niet nodig.

Bezoek voor het programma en tijden:
www.frankelandgroep.nl/parkinson-cafe

Een groep weeskinderen rond 1900, gekleed in de zwarte Vlaardingse rouwdracht.

Stadsarchief Vlaardingen

Zwanger en verbroken trouwbelofte in de achttiende eeuw: misleide Leuntje laat het er niet bij zitten en klaagt de vader aan

Door Hjalmar Teunissen, medewerker erfgoed Stadsarchief Vlaardingen

Soms hoor je wel eens dat het vroeger beter was, maar dan moet je zeker niet de rechtbankverslagen van het Stadsarchief Vlaardingen doornemen. Ruzies op straat, mishandelingen, beledigingen, vernielingen: het komt allemaal voor. Het zijn vooral de mannen die zich daarbij misdragen. Zo kom je in die verslagen regelmatig tegen dat ze vrouwen een trouwbelofte doen, om die belofte meteen in te trekken bij een zwangerschap. Dat is de Vlaardingse Leuntje van Hees overkomen.

Haar verhaal begint op vrijdag 3 september 1790. Anna Amama, een erkende vroedvrouw in Vlaardingen, wordt door haar collega Jannetje de Moor gevraagd om te helpen bij de bevalling van de ongetrouwde Leuntje. Voordat het kind te wereld komt, vraagt Anna aan Leuntje wie de vader is. Dat zijn vroedvrouwen namelijk verplicht te doen als de aanstaande moeder ongehuwd is. Als Anna dit nalaat, kan ze zelfs een fikse boete krijgen. Leuntje vertelt haar dat Hermanus van Leeuwen de vader is, de zoon van Frans van Leeuwen, in wiens huis ze een tijdje gewoond heeft. Hij komt uit een gegoede Vlaardingse familie.

Harmana

Maar dat antwoord is nog niet voldoende. Anna vraagt vervolgens: „Ben je bereid en in staat om plechtig en met het aanroepen van God almachtig met eden te verklaren dat genoemde Hermanus van Leeuwen de vader is van het kind en dat niemand anders de vader kan wezen dan hij?” Zo’n eed, vlak voor de bevalling, wordt in die tijd beschouwd als zeer geloofwaardig. Want de kans om bij de bevalling te overlijden

is in de achttiende eeuw zeker niet denkbeeldig: zou je bij zo’n plechtige eed meened plegen, dan kan je de hemel wel vergeten, bijna iedereen gelooft dat in 1790. In aanwezigheid van haar moeder, vroedvrouw Anna Amama en twee andere getuigen –Catrijna Duist en Trijntje van Keulen– zweert Leuntje dat alleen Hermanus van Leeuwen de vader kan zijn. „Zo waarlijk helpt mij God almachtig,” voegt Leuntje er nog aan toe. Kort daarop bevalt ze van een dochter. Dit meisje wordt op 13 oktober 1790 gedoopt en vernoemd naar haar vader, ze krijgt de naam Harmana.

Leuntjes eed wordt op 27 januari 1791 bij de schepenen (wethouders) Paulus Drossaart en Pieter Piek bevestigd door de vroedvrouw en de twee getuigen. Ze hebben het ‘in eigen persoon gehoord, gezien en bijgewoond,’ terwijl ze ook in het bezit zijn van een goed geheugen. De drie vrouwen zijn ook bereid om hun getuigenis met ‘solemnneelen eed te sterken,’ met een heilige eed dus. Die gang naar de rechter is nodig omdat Hermanus niet van plan is om zijn verantwoordelijkheid te nemen.

Daarna gebeurt er een tijdje niets. Maar op 5 september 1791, iets meer dan een jaar na de geboorte van het meisje, wordt er op het stadhuis van Vlaardingen een ‘regtdag’ gehouden waarbij Hermanus van Leeuwen, de vermeende vader, terechtstaat die stellig ontkent de vader te zijn. Leuntje verklaart dat ze als naaister de familie Van Leeuwen heeft gediend, verder heeft ze als werkmeid van maart 1788 tot januari 1790

in het huis gewerkt. Ook zegt ze dat Hermanus haar in die periode ‘onop-houdelijk heeft gepleegd en gelief-koosd’ en haar vervolgens heeft verleid om met hem naar bed te gaan. Dit is meerdere keren en veelvuldig gebeurd en alleen met hem, totdat ze in januari 1790 merkt dat ze in verwachting is.

Leuntje besluit het te vertellen aan de moeder van Hermanus, maar op steun of begrip hoeft ze zeker niet te rekenen: Frans, de vader van Hermanus, ontslaat haar op staande voet en stuurt haar het huis uit.

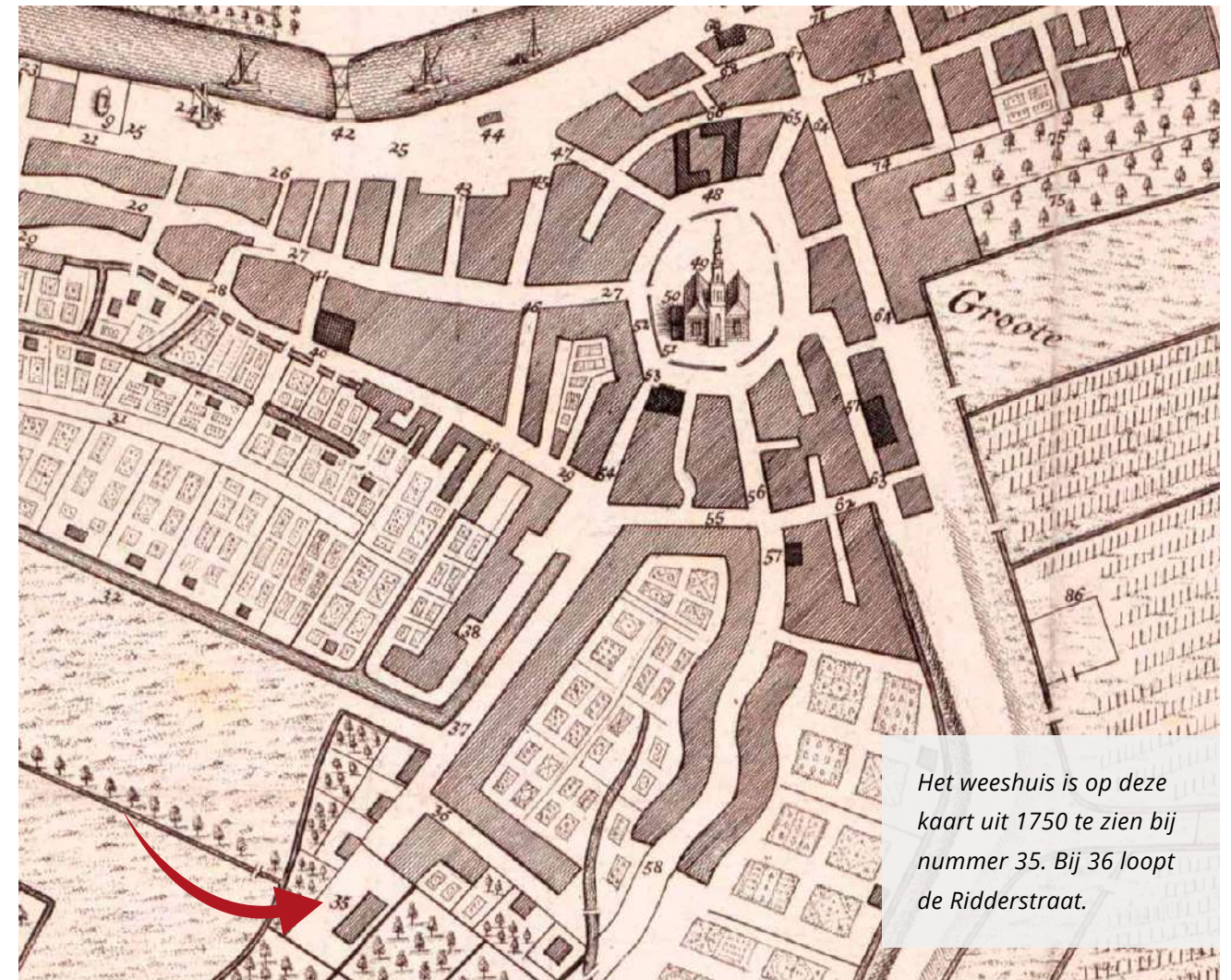
Maar Leuntje laat het er niet bij zitten en stapt naar het stadhuis toe. Haar eis luidt dat Hermanus alsnog met haar trouwt. Weigert hij, dan moet hij de kosten van de vroedvrouw vergoeden (50 gulden), vergoeding voor haar ‘defloratie’ (het verlies van haar maagdelijkheid, 150 gulden) en wekelijks drie gulden alimentatie betalen vanaf de geboorte van haar dochter tot haar achttiende jaar.

Eeuwige verdoemenis

Hermanus reageert met ‘uiterste verwondering’ op de beschuldiging van Leuntje, en hij is bereid te zweren dat hij niet de vader is. Toch wordt Hermanus door de rechtbank veroordeeld. De president-schepen geeft hem nog een extra standje: de overheid is niet een instelling van mensen, maar van God, waarschuwt hij: met een valse eed bedrieg je niet de rechters maar God. Leg je een valse eed af, dan word je bestraft met de eeuwige dood en verdoemenis: „Dat ook God Almagtig niet ongestraft kan laten dengeene die een kwaaden eed doet zo lange hij hier op aarde leeft, niet alleen geeft een wroeging van zijn gemoed, maar na zijn dood ook verwerpt in den eeuwige duysternisse alwaar weeninge der oogen en knersinge der tanden zal zijn.”

Leuntje van Hees krijgt dus gelijk. Maar hoe is het met haar en haar dochter Harmana afgelopen? Helaas niet goed. Op 5 mei 1793 trouwt ze met kuipersknecht Dirk Blankhart, maar lang zal het huwelijk niet duren. Ze overlijdt in augustus 1795 en Dirk besluit om haar dochter Harmana op 25 augustus onder te brengen in het Weeshuis. In de notulen van het Weeshuis staat over het meisje van bijna 4 jaar: „Zijnde een onegte dogter van Leuntje van Hees, zonder iets mede te brengen.” Ze is dus straatarm.

Pop van een vroedvrouw uit de achttiende eeuw.

Het weeshuis is op deze kaart uit 1750 te zien bij nummer 35. Bij 36 loopt de Ridderstraat.

In het zwart

Harmana moet gekleed gaan in de zwarte Vlaardingse rouwdracht en de kost verdienen met het repareren van netten en breiwerk. Maar de klandizie loopt in de jaren daarna snel terug. Het gaat vanaf 1795 zeer slecht met het weeshuis en de weeskinderen door de strijd tussen de Fransen en de Engelsen waardoor de haringvisserij vrijwel komt stil te liggen. Het is armoede troef in Vlaardingen. De weeskinderen lijden dan ook honger. In 1803 schrijven de bestuurders van het weeshuis in een verslag dat ze verwonderd zijn dat de kinderen nog in leven zijn. Het enige wat ze te eten krijgen zijn aardappelen met wat azijn. Er komt een oproep om de weeskinderen te helpen en dat heeft succes. Maar voor Harmana is het dan al te laat. Ze is in het weeshuis overleden op 28 maart 1803.

Bronnen:

- Rechterlijk Archief Vlaardingen, inv.nr. 43, fol 247-248, 267v-270v en 275v-276.
- Archief van het Weeshuis, inv.nr 7.
- Weeshuis Vlaardingen, J.H. van Linden van den Heuvell (1953)
- Het weeshuis der hervormden te Vlaardingen 1433-1890, Matthijs Struijs (1996)

Foto's:

- Groepsfoto - Fotonr. P0374; collectie Stadsarchief Vlaardingen
- Pop van een vroedvrouw - Collectie Rijksmuseum Amsterdam
- Stadstekening - KVL0109; collectie Stadsarchief Vlaardingen

Hoort, wie klopt daar kinderen...?

Ook dit jaar brengen Sint en Pieten graag een bezoek aan u en uw (achter) kleinkinderen. Bekijk hieronder per locatie waar en wanneer!

- **Locaties Frankeland en Jacobs Gasthuis**
Zaterdag 29 november van 13.00 tot 15.00 uur in Frankeland. Met: oud-Hollandse spellen en een afsluitende Pietendisco!
- **Locatie Schiewaegh**
Woensdag 3 december. Informatie volgt!
- **Locatie Harg-Spaland**
Harg-Spaland viert tweemaal Sinterklaas. Op vrijdag 28 november om 18.00 uur in de Kolibrie voor (achter)kleinkinderen van medewerkers, vrijwilligers en bewoners. Op vrijdag 5 december om 14.00 uur vindt de Sinterklaasviering voor bewoners van Harg-Spaland plaats in Bras22. Meer informatie volgt!
- **Locatie Vaartland**
In Vaartland wordt Sinterklaas gevierd op zondag 16 november om 14.30 uur. Informatie volgt t.z.t.!

Ik kom naar het Sinterklaasfeest van Frankeland en Jacobs Gasthuis

Zaterdag 29 november van 13.00 tot 15.00 uur in de Havenzaal in Frankeland.

Naam (groot)ouder	_____	Aantal kinderen	_____
Naam en leeftijd kind(eren)			
Kind 1	_____	leeftijd	_____ jaar
Kind 2	_____	leeftijd	_____ jaar
Kind 3	_____	leeftijd	_____ jaar
Kind 4	_____	leeftijd	_____ jaar

Deze strook inclusief het cadeautje van maximaal € 10,- graag voor vrijdag 21 november inleveren bij de receptie van Frankeland of Jacobs Gasthuis.

Veilig, gezond en vooral lekker eten

(ook) voor bewoners met eet-, drink- en/of smaakproblemen

Sommige ouderen worstelen met de inname van eten en drinken. Kauw- en slikproblemen en/of een afname in de waarneming van geur en smaak door ouderdom of door een behandeling tegen ziekte (waaronder bijvoorbeeld chemotherapie en/of medicijngebruik) kunnen hier oorzaken van zijn.

Aanpak eet-, drink- en/of smaakproblemen binnen de Frankelandgroep

Natuurlijk kunnen we binnen de Frankelandgroep niet alle eet- en drinkgerelateerde problemen oplossen. Maar dat wil niet zeggen, dat we dat niet willen proberen!

Het Smaakcentrum Consult & Coaching, ooit opgericht voor mensen met smaakproblemen tijdens of na een oncologische behandeling, gaat de reeds opgedane kennis en expertise op dit gebied vanaf dit moment binnen de gehele Frankelandgroep inzetten. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de diëtist en logopedist.

Het uitgangspunt is dat iedereen een gezonde, veilige maar bovenal smakelijke maaltijd verdient en daar ook recht op heeft; ongeacht de problematiek die zich voordoet bij de waarneming van de smaak van voeding. Waar mogelijk proberen we ondervoeding met aangepaste maaltijden (of componenten daarvan) te bestrijden of te voorkomen. Maar bovenal richten wij ons op het weer kunnen

genieten van eten en drinken, ook (of juist) in de laatste levensfase.

Meer informatie of interesse in dit traject?

U kunt contact opnemen via het e-mailadres smaakcentrum@frankelandgroep.nl.

Olympische Zomerspelen in de tuin van Harg-Spaland

Door Gino de Lange, coördinator welzijn

Op een van de zonovergoten dagen deze zomer stond de tuin van Harg-Spaland volledig in het teken van sport en plezier tijdens onze eigen Olympische Zomerspelen. Het weer werkte fantastisch mee: een stralende zon, een zacht briesje en een groot aantal enthousiaste deelnemers en toeschouwers. Alle seinen stonden op groen voor een middag vol sport, spel en gezelligheid!

De middag bestond uit maar liefst vier spannende onderdelen:

- Ballonschieten met een nerfpistool: precisie en concentratie waren hier de sleutel tot succes. Wie wist de meeste ballonnen te laten knallen?
- Olympische quiz: een speelse strijd om kennis, met vragen over de rijke geschiedenis van de Spelen. Er kwamen verrassend veel kampioensverhalen naar boven!
- Jeu de boules: een klassieker die niet mocht ontbreken. De baan was gevuld met geconcentreerde blikken en tactische worpen.
- Pingpongballen in drijvende hoepels: een kleurrijk schouwspel met balletjes die over het water stuiterden richting drijvende ringen. Dat leverde niet alleen mooie scores, maar ook hilarische momenten op.

Sjaak zorgde voor de perfecte sfeer met vrolijke meezingers en zomerse klanken. Er werd niet alleen gegoid, geschoten en gequizd, maar ook volop meegezongen en gedanst. Dit gebeurde zelfs tussen de spelrondes door!

De scores mochten er zijn, maar vooral de gezelligheid en het samen genieten maakten deze middag tot een enorm succes.

Voor ons zijn alle deelnemers echte kampioenen. We kijken nu al uit naar de volgende editie!

AIMABEL	GEHECHT	LIEFDEVOL	SCHATTIG
ATTENT	GELIEFDE	LIEFLIJK	SMART
BEKOORLIJK	GELUK	MILD	STAREN
BEMIND	GOED	MINNEVUUR	STALEN
BRUILOFT	HOUDEN VAN	MINZAAM	TETE-A-TETE
CUPIDO	JONGEN	OOGAPPEL	TROOSTEN
DON JUAN	KNUFFELEN	PAKKERD	VRIEND
ENIG	KOSTBAAR	POEZIE	WELGEZIND
FIER	KRIEBELS	PRIL	WONDER
GEARMED	LIAISON	SAMENZIJN	ZOENEN

L D L I M W R E I F
G E H E C H T Z O E N E N K
P N P D E O G V G D O N J U A N U V
A E P E B R U I L O F T D W P R I L R
K G A D N E T S O O R T E O G R E E I
K N G S M T K T A D V L R E D B N G E
E O O D A R S O N S G E L I A I S O N
R J O H T M A I O E T I D M H T P E D
D U C P A N M E Z R E A I F R O L U E
U S U R O E E I G F L A R A E E M T C
N T V B E N T D R G I J L E F I E S
A L E D Z E T A I E K F N T L
V I N I J I D A N I U Z A E
N E N N E B E N A E B
E F I G T K A T E
D L M S M E I
U I J O T R
O K K
H

	8		5					
2				3	9			
3			2					
						1		9
	4					5	3	
9		3	7		6	2		
	1				7			
6				4	1		7	
4		8		9				

Winnaars van de puzzels uit de vorige editie van Frankelandgroep Nieuws

Puzzel met als oplossing: boekverkoper

Mevrouw M. Holmgren, Schiedam
Mevrouw J. Bitter-Groeneweg, Schiedam
Mevrouw T. van Beers, Schiedam
De heer/mevrouw H.E.O.P. Heinsbroek, Schiedam

Frankeland / Jacobs Gasthuis
Harg-Spaland
Schiewaegh
Vaartland

Sudoku met als oplossing: 4

De heer B. Breek, Schiedam
De heer/mevrouw C. v.d. Horst, Schiedam
Mevrouw A. van Geene, Schiedam
Mevrouw Y. van Loon, Vlaardingen

Frankeland / Jacobs Gasthuis
Harg-Spaland
Schiewaegh
Vaartland

Van harte gefeliciteerd! Wint u in Harg-Spaland, Schiewaegh of Vaartland, dan ligt er bij de receptie een waardebon van € 15,- voor u klaar. Als u in Frankeland of Jacobs Gasthuis wint, dan krijgt u uw waardebon thuisgestuurd.

De oplossing(en) van de nieuwe puzzel(s) kunt u tot uiterlijk maandag 17 november 2025 inleveren bij de receptie van uw locatie, dan wel mailen naar fgn.redactie@frankelandgroep.nl.
Onder de goede inzenders van één of beide puzzels worden waardebonnen van € 15,- verloot.

Naam

Adres

Postcode en woonplaats

Sudoku

Puzzel

